www.nv-online.info

№ 50 (3995)

30 чэрвеня 2015 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

УЧОРА

На сустрэчы «без гальштукаў» усе былі ў гальштуках

Адразу два еўракамісары ўчора былі ў Мінску – еўракамісар па еўрапейскай палітыцы суседства і перамовах аб пашырэнні Еўрасаюза **Ёханес Хан**, а таксама еўракамісар па ахове навакольнага асяроддзя, моры і рыбалоўстве **Кармэн Вэл**.

Акрамя таго, у Мінску сабраліся кіраўнікі міністэрстваў замежных спраў і аховы навакольнага асяроддзя ўсіх шасці краін, што ўваходзяць у праграму «Усходняе партнёрства», а таксама генеральны сакратар еўрапейскай службы знешніх дзеянняў **Ален Ле Руа** і, паколькі Латвія старшынствуе ў ЕС, дзяржаўны сакратар Міністэрства аховы навакольнага асяроддзя і рэгіянальнага развіцця Латвіі **Гунціс Пукіціс**.

Гэтая сустрэча мае дзве назвы. Афіцыйна яна прэзентуецца як нефармальны міністэрскі дыялог, а нефармальна – сустрэчай «без гальштукаў».

Сёння Нацыянальны сход абвесціць дату прэзідэнцкіх выбараў. Жарсці і спрэчкі ж вакол будучай палітычнай кампаніі пачаліся датэрмінова.

БЕЗ РЕТУШИ

Валерий КАРБАЛЕВИЧ, специально для «Народной Воли»

Вне системы

Не так давно мировые СМИ обошла сенсация: в мексиканском городе Юрекуаро мэром избрали убитого накануне кандидата. Политический курьез? Нет! Все произошло строго по закону. Местные власти не имели права переносить выборы из-за смерти одного из претендентов на должность главы города. Кстати, победителем на самом деле стал дублер погибшего кандидата из той же партии. Фишка в том, что избиратели голосовали не столько за конкретного политика, сколько за политическую организацию, которую он представлял, за ее программу, за ее видение перспектив города. В партийном списке стояла не только фамилия лидера.

А теперь, уважаемые читатели, вернемся в нашу действительность. Из кулуарной информации стало известно, что заместитель министра юстиции Беларуси во время встречи с депутатами Европарламента с гордостью констатировала, что в стране зарегистрировано 15 политических партий. Но на вопрос евродепутата, почему же тогда в Палате представителей нет партийных фракций, ответа не последовало.

Эпизод очень показательный. Во всем мире именно партии являются главными субъектами политики, основными участниками избирательных кампаний. И только у нас все иначе.

Влияние политических партий на нынешнюю общественную жизнь Беларуси незначительно. Для большинства их характерны малочисленность, аморфность организационной структуры. Они не пользуются популярностью среди населения. Рейтинг политических партий в Беларуси сегодня – «ниже колена». Даже меньше, чем у милиции.

Партии не ругает сегодня разве что ленивый, хотя во многом они этого заслуживают. Сам А.Лукашенко неоднократно очень негативно отзывался о деятельности политических партий. Дескать, они незрелые, не отражают интересов населения, потому-то более двух третей граждан не поддерживает ни одну из них. Это достаточно распространенная точка зрения. Государственные СМИ обвиняют партии и их лидеров во всех смертных грехах. Они, мол, оторвались от народа, не хотят идти к людям, варятся в собственном соку и т.д.

Главный лейтмотив этой антипартийной пропаганды состоит в том, что в своем нынешнем горестном положении виноваты сами партии, причины их слабости объясняются главным образом собственными просчетами в деятельности. И если бы они вели себя по-другому, не ленились идти «в народ», то и их роль в обществе сразу же возросла бы. Эти мифы носят устойчивый характер, их изо дня в день распространяют через государственные СМИ лидеры общественного мнения.

На мой взгляд, фундаментальные причины слабости политических партий Беларуси состоят совсем в другом. В стране отсутствуют условия, необходимые для функционирования партий. Иначе говоря, нынешняя слабость партий есть очень важный признак, достаточно точно отражающий сущность политической системы.

Прежде всего Беларусь представляет собой нереформированное посттоталитарное общество. Его самоорганизация находится в зачаточном состоянии. Элементы общественного самоуправления только зарождаются в условиях сильного противодействия со стороны государства. В стране отсутствует полноценная социальная база для формирования партий и групп интересов. В обществе, где около 70% собственности принадлежат государству, население не структурировано и, значит, не дифференцировано в социально-политическом плане. Социальные слои и группы со своими специфическими интересами только начинают складываться. Большинство населения не осознало своих интересов и руководствуется преимущественно политическими инстинктами и идеологическими пристрастиями.

Второй причиной слабости партий является отсутствие в Беларуси публичной политики, т.е. борьбы различных общественных сил за влияние на принятие политических решений. Если обратиться к истории, то возникновение политических партий было порождено появлением двух общественных институтов: парламента и выборов. Только в рамках существования представительных органов власти и демократических выборов партии могут нормально функционировать и выполнять отведенную им роль в обществе. При отсутствии этих условий партии перестают играть роль инструмента политического представительства и влияния на принятие властных решений, оказываются на периферии общественной жизни, превращаются в маргинальные структуры. Именно в таком положении оказались белорусские партии, поскольку у нас нет ни реальных представительных институтов, ни выборов. Есть лишь их суррогаты.

Государство активно противодействует развитию партийной системы. Необходимо подчеркнуть, что белорусские власти упорно сопротивляются введению пропорциональной избирательной системы, в рамках которой голосование происходит за партийные списки. Хотя такая система действует во всех соседних странах. В результате там роль политических партий резко возросла. Именно этого и не хочет наше политическое руководство. Власти искусственно создают всяческие препятствия для деятельности партий. Например, требование, чтобы партийные организации регистрировались не в жилых помещениях, а в офисах породило серьезные проблемы для их функционирования.

В результате все партии вытолкнуты из легальной политической борьбы и превратились в политические клубы. Причем, на что важно обратить внимание, в таком положении оказались как оппозиционные партии, так и проправительственные. (Очень знаменательно, что сейчас в Палате представителей вообще нет фракций ни партийных, ни внепартийных.) Власти заблокировали основные каналы коммуникации между партийными организациями и населением. Оппозиционные структуры загнаны в своеобразные гетто, в которых они вынуждены вариться в собственном соку. Поэтому скорее надо удивляться, что партии все еще существуют. Ибо в созданной в стране политической системе они давно стали лишним звеном.

В ходе избирательных кампаний политические партии вытесняются на обочину избирательной кампании. В избирательных комиссиях их члены составляют явное меньшинство. При этом оппозиционные партии, считай, вообще не имеют доступа к контролю за проведением выборов. Основным субъектом политики у нас остаются неорганизованные группы граждан и в замаскированном виде трудовые коллективы. Таким образом, искусственно противодействуя формированию гражданского общества, выталкивая его структуры из избирательного процесса и политической системы вообще, власти переносят центр тяжести кампании по выборам на аморфное, неструктурированное и недифференцированное население, объединенное в осколках прежней системы (трудовые коллективы), которые реанимируются и превращаются в узловое звено управления обществом.

(Окончание на 2-й стр.)

ОТКРЫТЫМ ТЕКСТОМ

Владимир НЕКЛЯЕВ

Пока не поздно

Центральный комитет БСДП – партии, входящей в коалицию «Народный референдум», – не принял решения о поддержке на президентских выборах потенциального кандидата в президенты от этой коалиции.

Что из этого следует?

Прежде всего то, что шансов собрать 100 тысяч подписей, необходимых для регистрации кандидата в президенты, не осталось ни у кого из участников избирательной кампании, представляющих белорусскую демократическую оппозицию. Их и так не было, но теперь это стало очевидным для каждого, кто имеет хотя бы некоторое представление о положении дел в оппозиционной среде.

Что в этой ситуации делать?

До начала регистрации инициативных групп всем потенциальным кандидатам в президенты сняться с выборов, а всем оппозиционным структурам поддержать выдвижение единым кандидатом от демократической оппозиции политзаключенного Николая Статкевича. Это единственное верное решение как с точки зрения политики, так и с точки зрения морали. И вообще это решение спасительное для оппозиции.

Что будет, если оппозиция этого не сделает?

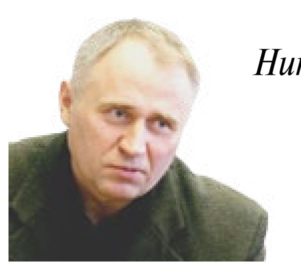
Если нынешние потенциальные кандидаты с выборов не снимутся, если оппозиция не выдвинет единого кандидата, она неизбежно станет на путь фальсификаций, сознательно пойдет на обман избирателей. То есть станет на путь власти. Оппозиция уже имела такой «опыт» в 2010 году, что привело ее практически к разгрому. На сей раз это будет крест, который она собственными руками поставит на своей могиле.

Я против этого. Мой уход из оппозиции вовсе не означает, что я хочу, чтобы ее не стало. Я не хочу этого хотя бы потому, что это несправедливо по отношению к активистам оппозиции, к людям, не причастным ни к каким закулисным играм, искренне отдающим себя борьбе за демократическое, свободное будущее Беларуси. Руководители оппозиционных структур просто не имеют права втягивать этих людей в фальсификации, в обман.

Поэтому решение об изменении сценария участия оппозиции в президентских выборах должно быть принято безотлагательно, сразу после официального объявления даты их проведения.

Все остальное – поздно.

ОТ ПЕРВОГО ЛИЦА

Николай СТАТКЕВИЧ

«Согласен на формирование моей инициативной группы»

Слежу за развитием событий и понимаю, что объединиться для участия в президентской кампании демократические силы не смогли и уже не смогут. А те, кто выдвигает своих кандидатов, ничего вразумительного о цели своего участия, как и о его стратегии, сказать не могут. Только вот прочитал высказывание одного руководителя, что наилучшим вариантом они считают выдвижение «человека, который воплощает желание мира». Но лучше это свое желание можно воплотить сидя дома. Стоить будет значительно дешевле, да и заботы меньше. Это кот Леопольд может предложить мышам мир. Аналогичные предложения со стороны мышей ведут только к разжиганию аппетита у кошек.

Честно говоря, иметь после этого хоть какое-то отношение как к таким «выборам», так и к таким «оппозиционерам», нет никакого желания. Проблема даже не в том, что у предполагаемых альтернативных кандидатов нет эффективной стратегии. Ведь в сегодняшней ситуации она может стоить кандидату очень дорого. Проблема – в отсутствии даже стратегии, которая бы хоть выглядела моральной.

Такая ситуация заставляет по-другому посмотреть на предложение коллег по «Народнай Грамадзе» и «Европейской коалиции» сформировать инициативную группу по моему выдвижению кандидатом. А после гарантированного отказа в ее регистрации объявить бойкот.

Не считаю, что такая стратегия принесет сейчас существенный практический результат. Последний раз поддерживал бойкот в отдельных округах, где отказали в регистрации нашим кандидатам, на парламентских выборах 2000 года. Тогда удалось сорвать выборы в тех округах. Но после этого реальных выборов в Беларуси больше не было, только их имитация. Нельзя сорвать то, чего нет.

С другой стороны, понимаю мотивы инициаторов моего выдвижения. Люди порядочные и с активной позицией не могут как участвовать в явной клоунаде, так и быть в стороне от политических событий. Похоже на то, что выдвижение нужно прежде всего им самим как моральная акция, которая засвидетельствует их позицию по отношению как к «выборам», так и к тем, кто готов безропотно сыграть отведенную им роль в этом спектакле. Думаю, что их взгляды разделяет достаточно много людей из разных демократических организаций или из тех, что в такие организации не входят.

В самой сложной ситуации главное – сохранить свою моральную позицию. Ведь это значит сохранить себя как личность. Не могу отказать людям, которые неоднократно утверждали свою достойную позицию в жестких условиях, в их праве сделать этот моральный жест. Ведь если демократические силы будут только «воплощать желание мира», то что тогда останется от демократических сил?

В связи с вышеупомянутым даю согласие на формирование инициативной группы по моему выдвижению.

ТЕМ ВРЕМЕНЕМ

Инициативную группу по выдвижению Николая Статкевича кандидатом в президенты возглавила его супруга Марина Адамович. В то же время руководители Центризбиркома неоднократно заявляли, что по белорусскому законодательству Николай Статкевич не может быть зарегистрирован кандидатом в президенты, так как он осужден. Таким образом, выдвижение Статкевича – это демарш, попытка привлечь внимание общества к проблеме политзаключенных и белорусских выборов в целом.

ПАЛІТКУХНЯ

Ігар КАРПЕНКА

Хто б сумняваўся?!

Камуністы падтрымаюць на выбарах Лукашэнку і збіраюцца «актыўна супрацьстаяць апазіцыі»

Камуністычная партыя Беларусі лічыць адзіным правільным рашэннем адмову ад вылучэння ўласнага кандыдата і падтрыманне дзейнага кіраўніка. Камуністы маюць намер не толькі браць актыўны ўдзел ва ўсіх этапах электаральнай кампаніі, збіраць подпісы за Лукашэнку і назіраць за выбарамі, але і займацца «выкрыццём задум апазіцыі».

«Выбарчы працэс неабходна выкарыстоўваць для згуртавання і папаўнення радоў партыі, для асветы працоўных ва ўсіх накірунках палітычнага і сацыяльна-эканамічнага развіцця на аснове марксісцка-ленінскай метадалогіі, практыкі сацыялістычнага будаўніцтва», – сказаў першы сакратар ЦК КПБ Ігар Карпенка, ён жа – галоўны ідэолаг Мінска. Пры гэтым ён нагадаў, што з пункту гледжання камуністаў «у міжнароднага капіталу ёсць велізарны арсенал ідэалагічных і інфармацыйных сродкаў і спосабаў масіраванага ўздзеяння на грамадскую свядомасць з мэтай палітычнага маніпулявання масамі».

«З улікам наяўнага становішча наша партыя павінна разгарнуць сістэму контрпрапагандысцкіх захадаў у дачыненні да «апазіцыйных кандыдатаў», іхніх агітатараў і давераных асоб на ўсіх этапах выбарчай кампаніі. Беларускія выбаршчыкі мусяць добра ведаць, куды клічуць народ палітычныя дыназаўры, выгадаваныя Дзярждэпам ЗША яшчэ з часоў гарбачоўскай перабудовы», – заявіў галоўны камуніст краіны, які працуе намеснікам старшыні Мінгарвыканкама.

Самае дзіўнае, што калі запытацца ў камуністаў, куды кліча народ сённяшняя ўлада, то яны наўрад ці адкажуць. Проста таму, што пры дзеючым кіраўніку, якога на кожных выбарах падтрымліваюць праўладныя камуністы, Беларусь хранічна знаходзіцца ў стане "пераходнага перыяду". Вось толькі куды мы ідзём па гэтым пераходзе, так ніхто і не сказаў.

ДАРЭЧЫ

Чакаецца, што дату прэзідэнцкіх выбараў Палата прадстаўнікоў вызначыць сёння, 30 чэрвеня. Аднак Аляксандр Лукашэнка ўжо выказаў спадзеў, што будзе прынята прапанова Цэнтрвыбаркама правесці выбары 11 кастрычніка.

Нагадаем, што раней магчымай датай правядзення галасавання называлася 15 лістапада. Усё змянілася літаральна ў апошні момант. Што ж за дзень такі 11 кастрычніка? Чаму абраны менавіта ён?

Астролагі на гэты конт кажуць вось што.

11 кастрычніка 2015 года – Месяц у знаку задыяку Вагі. Астролагі раяць «лепш не пачынаць чагосьці новага і глабальнага».

Яны папярэджваюць, што «гэтаму перыяду ўласціва марудлівасць, мяккасць, млявасць". Гэта пасіўны час.

Акрамя таго, на 11 кастрычніка прыпадае так званы Харытонаў дзень – у памяць пра прападобнага Харытона Спавядальніка, які жыў у III–IV стагоддзях у Іспаніі.

Харытонаў дзень у народзе лічыўся нядобрым. У гэты дзень трэба было сядзець дома, не хадзіць у госці і нават, па магчымасці, не выходзіць вонкі, каб не сурочылі.

Але галоўным пры выбары даты, верагодна, было тое, што на гэты дзень прыпадаюць імяніны Аляксандра.

ЧУЛІ?

Кампанія «Права выбару-2015» судзіцца з Цэнтрвыбаркамам

Скарга на бяздзейнасць дзяржаўнага органа па арганізацыі выбараў накіравана ў суд Маскоўскага раёна Мінска.

Пазоўнікі просяць абавязаць ЦВК даць матываваны адказ на калектыўныя прапановы па змяненні заканадаўства аб правядзенні выбараў, якія былі пададзены яшчэ 7 красавіка. Аднак іх цалкам праігнаравалі: актывісты не атрымалі ніякага адказу.

У кампанію па назіранні за выбарамі «Права выбару-2015» уваходзяць восем арганізацый: Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада), партыя "Беларуская хрысціянская дэмакратыя", што знаходзіцца ў стане стварэння, ініцыятыва «Гавары праўду!», рух «За свабоду», Партыя БНФ, Беларуская партыя «Зялёныя», незалежны прафсаюз радыёэлектроннай прамысловасці, аргкамітэт Партыі свабоды і прагрэсу.

Галоўная мэта кампаніі – абарона сапраўднага волевыяўлення грамадзян шляхам прадухілення парушэнняў заканадаўства на ўсіх стадыях выбарчай кампаніі, фіксацыя парушэнняў і аператыўнае рэагаванне на іх.

ПІЛІГРЫМКА

Узброеныя спеўнікамі і ружанцамі

З Мінска ў Будслаў учора рушыла чарговая пілігрымка. У ёй бяруць удзел не толькі мінчукі, але і пілігрымы з іншых дыяцэзій, а таксама і з іншых краін. Напрыклад, у гэтым годзе Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч, які благаслаўляў пілігрымку ў шлях, прывітаў пілігрымаў з Саратава, а таксама з Польшчы.

Пераважная большасць пілігрымаў – гэта студэнцкая і працоўная моладзь, хоць заўсёды шмат дзяцей і асоб больш сталага ўзросту.

Нагадаем, што пілігрымкі ў Будслаў да іконы Маці Божай Будслаўскай – заступніцы Беларусі – праходзяць штогод.

УВАГА!

У сувязі з тым, што ў пятніцу, 3 ліпеня, у Беларусі будзе адзначацца Дзень Незалежнасці, які абвешчаны выхадным днём, наступны нумар газеты "Народная Воля" выйдзе ў чацвер, 2 ліпеня.

ДЫПКУР'ЕР

У Ізраіль – без праблем

29 чэрвеня міністр унутраных спраў Ізраіля Сільван Шалом падпісаў указ аб спрашчэнні візавага рэжыму з Рэспублікай Беларусь. Цяпер турысты з Беларусі змогуць не афармляць візы зараней, а атрымліваць іх па прыбыцці ў Ізраіль. Гэта азначае фактычную адмену турыстычных віз.

Як адзначае прэс-служба партыі «Наш дом Ізраіль» (НДІ), Шалом прыняў гэтае рашэнне ў адпаведнасці з дамоўленасцямі, якія былі дасягнуты паміж ім і экс-міністрам замежных спраў Ізраіля Авігдорам Ліберманам.

Ліберман, у сваю чаргу, сказаў, что партыя НДІ на працягу некалькіх год працавала над адменай візавага рэжыму з Беларуссю і яе намаганні скончыліся поспехам.

Пагадненне аб адмене візавага рэжыму паміж Ізраілем і Беларуссю прайшло ўсе этапы зацвярджэння парламентамі дзвюх краін, але яго ратыфікацыя была заблакіравана ізраільскім бокам у сувязі з парламенцкімі выбарамі ў гэтай краіне.

НАДВОР'Е

Гарачыня вяртаецца

На гэтым тыдні тэмпература паветра будзе паступова павышацца. У аўторак, 30 чэрвеня, пераважна па заходняй палове краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Максімальная тэмпература днём +21...+27°C.

У сераду, 1 ліпеня, месцамі чакаюцца кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра мінімальная ноччу +10...+15°C, максімальная днём +19...+25°C.

Пачынаючы з чацвярга і да канца тыдня ўладу над надвор'ем возьме антыцыклон, які прынясе павышэнне тэмпературы і сухое надвор'е. У чацвер 2 ліпеня пераважна без ападкаў, толькі ноччу і раніцай месцамі па паўднёвым усходзе Беларусі пройдуць кароткачасовыя дажджы, магчымы навальніцы. Тэмпература паветра мінімальная ноччу +8...+13°C, максімальная днём +19...+25°C, па паўднёвым захадзе да + 27°C.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА, профессор, доктор экономических наук

Игла в яйце

Белорусская экономика своим неуправляемым погружением в пучину кризиса нынче похожа на обреченную подводную лодку. В конце концов ее конструкции не выдержат, и она будет раздавлена толщей воды. Если за январь–апрель ВВП снизился на 2,6%, то за 5 месяцев текущего года – уже на все 3%. Выпуск промышленной продукции упал на 7,7%, запасы готовой продукции установили очередной рекорд и достигли 38,2 триллиона белорусских рублей, что составляет 82% среднемесячного объема производства. За январь–апрель экспорт товаров и услуг сократился на 27,6%...

Вообще-то, населению всегда было до лампочки, на сколько там процентов вырос или сократился ВВП. Его, население, больше волновали зарплаты и пенсии, которые увеличивались, как правило, вне прямой зависимости от результатов работы экономики. Зная это, государство, если естественных источников повышения доходов в экономике недоставало, включало административный ресурс. [illegible]

Однако период роста экономики страны, который называли «восстановительным», имея в виду постсоветскую разруху 1990-х, закончился в 2009 году. [illegible]

Российский рынок почти перестал покупать белорусскую продукцию. За первые 5 месяцев промышленность России упала на 2,3%, в том числе обрабатывающая промышленность – на 8,3%. Отсюда снижение белорусского экспорта. В физическом выражении экспорт МТЗ за 1-й квартал по сравнению с аналогичным периодом 2014 года снизился на 37%, вдобавок цены на белорусские трактора на внешних рынках упали на 22%. [illegible]

на 26%. Физический объем экспорта белорусской сельхозтехники сократился на 40% при падении цен наполовину. Все эти предприятия – наши флагманы – в жестоких убытках и долгах. По сути, единственным приемлемым вариантом в сложившейся критической ситуации является сокращение производства до уровня текущих продаж. БелАЗ уже снизил выпуск карьерных самосвалов в 2 раза, МАЗ сократил производство грузовых автомобилей в 2,2 раза, Гомсельмаш уменьшил производство зерноуборочных комбайнов в 6 раз.

Признаки так называемой финансовой стабильности, которую отождествляли с некоторым укреплением курса белорусского рубля, быстро исчезли. Цена этой стабильности – падение реальной зарплаты белорусов. Население массово стало скидывать свои валютные заначки для поддержания хотя бы продовольственного уровня семей. Власти не находят ничего лучшего, как советовать работникам предприятий «держаться за свои рабочие места». [illegible]

ТЕМА ДНЯ

Как долго будет продолжаться агония белорусской промышленности?

Флагманы – гиганты белорусской промышленности – МАЗ, МТЗ, «Гомсельмаш», БелАЗ подают сигналы SOS. [illegible]

...В 1997 году я, тогдашний первый заместитель председателя Минского облисполкома, был включен в состав правительственной комиссии по оценке первого белорусского зерноуборочного комбайна, произведенного на «Гомсельмаше». Его опытные образцы проходили испытания на полях хозяйств Минской области. Высокая комиссия собралась, чтобы по результатам испытаний сделать заключение.

Из 15 членов комиссии только двое, в том числе и я, критически оценили детище «Гомсельмаша».

[illegible]

Александр ЯРОШУК, председатель Белорусского конгресса демократических профсоюзов.

БЕЗ РЕТУШИ

Вне системы

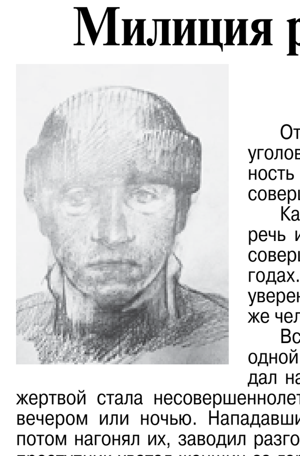
(Окончание. Начало на 1-й стр.)

Поэтому без трансформации существующей политической системы нынешнее маргинальное положение партий в обществе изменить невозможно. [illegible]

Партии должны иметь преимущества при создании избирательных комиссий. [illegible]

ВНИМАНИЕ!

Милиция разыскивает насильника

[illegible]

БУДЗЬЦЕ ГАТОВЫ!

Праз паўгода экзамены на «мотаправы» будуць прымаць па-новаму

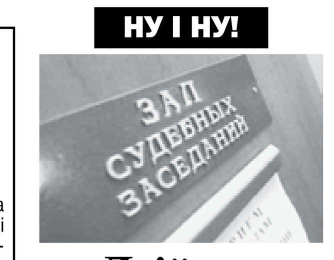
[illegible]

СІТУАЦЫЯ

Ні бэ, ні мэ

[illegible]

НУ І НУ!

Дзіўная логіка

[illegible]

пачуць на судзе, падчас якога праваабаронцы прасілі прызнаць незаконнай адмову Бярозаўскага райвыканкама ў правядзенні пікета 25 сакавіка.

Мэтай пікета было адзначэнне 97-х угодкаў БНР і патрабаванне вызвалення палітвязняў. Аднак суддзя пагадзілася з довадамі вядучага юрыста райвыканкама Яўгена Кашталяна і работніка пракуратуры Аксаны Гардзіенка, што патрабаванне падчас пікета вызвалення палітвязняў – гэта прызыў да экстрэмізму, вайны, насілля, сацыяльнай і нацыянальнай розні. Як выказаліся ўсе трое, у Беларусі няма палітвязняў, а ёсць крымінальнікі, пакараныя па розных крымінальных артыкулах.

"Вы што, хочаце Майдан? – з абурэннем звяртаўся да заяўнікаў пікета юрыст Яўген Кашталян. – А калі гэтых людзей вызваліць, то яны вернуцца да сваёй дзейнасці. І вы гэтаму спрыяеце". На довад, што сам прэзідэнт многіх з іх вызваліў, юрыст сказаў, што яны напісалі прашэнне аб памілаванні. На словы "не ўсе", адказаў, што такога не можа быць.

На пытанне праваабаронцаў, у чым чыноўнікі ўбачылі распальванне нацыянальнай варожасці, якая ў адмове пікета фігуравала асноўным пунктам, адказу так і не паступіла.

У выніку судовага разгляду суддзя Наталля Мінчанка падтрымала рашэнне Бярозаўскага райвыканкама і адмовіла праваабаронцам у задавальненні скаргі.

ДА ВЕДАМА

Закон "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь"

Артыкул 3. Права грамадзян карыстацца іх нацыянальнай мовай

Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права карыстацца іх нацыянальнай мовай. Ім гарантуецца таксама права звяртацца ў дзяржаўныя органы, органы мясцовага кіравання і самакіравання, на прадпрыемствы, ва ўстановы, арганізацыі і грамадскія аб'яднанні на беларускай, рускай або іншай прымальнай для бакоў мове.

Рашэнне па сутнасці звароту афармляецца на беларускай або рускай мове.

Артыкул 4. Абавязак кіраўнікоў, іншых работнікаў дзяржаўных органаў, органаў мясцовага кіравання і самакіравання, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый і грамадскіх аб'яднанняў валодаць беларускай і рускай мовамі

Кіраўнікі, іншыя работнікі дзяржаўных органаў, органаў мясцовага кіравання і самакіравання, прадпрыемстваў, устаноў, арганізацый і грамадскіх аб'яднанняў павінны валодаць беларускай і рускай мовамі ў аб'ёме, неабходным для выканання імі сваіх службовых абавязкаў.

Артыкул 15. Мова вядзення спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях

Вядзенне спраў аб адміністрацыйных правапарушэннях у Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца на беларускай або рускай мове.

Калі асоба, якая прыцягваецца да адміністрацыйнай адказнасці, не валодае мовай, на якой вядзецца вытворчасць па справе, яна можа выступаць на роднай мове і карыстацца дапамогай перакладчыка.

ТОЛЬКО ЦИФРЫ

Амнистия проходит мимо...

По состоянию на начало этой недели вопрос о применении закона «Об амнистии в связи с 70-летием Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 годов» рассмотрен в отношении 2634 осужденных.

Как вчера сообщил Департамент исполнения наказаний МВД Беларуси, в итоге 681 человек освобожден от дальнейшего отбывания наказания (в том числе 25 несовершеннолетних). 566 осужденным срок наказания сокращен на один год, 1387 осужденным отказано в применении закона в связи с наличием иска или злостным нарушением порядка отбывания наказания.

По данным ДИН МВД, на момент вступления в силу закона об амнистии под его действие подпадало 7904 осужденных, отбывающих наказание в местах лишения свободы.

ГРОШЫ

Місія МВФ прыедзе ў Беларусь у ліпені

Будзе абмяркоўвацца магчымасць выдачы нашай краіне крэдыту.

Пра гэта паведаміў міністр фінансаў нашай краіны Уладзімір Амарын. Паводле яго слоў, падчас візіту прадстаўнікоў МВФ гаворка будзе ісці пра «пэўную дарожную карту».

Беларусь спадзяецца атрымаць ад фонду чарговы крэдыт. Амарын кажа, што ён можа быць роўны ранейшаму.

Нагадаем, Беларусь у 2009–2010 гадах рэалізавала праграму stand-by, якая была падтрымана крэдытам МВФ на 3,6 мільярда долараў. Ужо ў маі 2011-га наша краіна зноў распачала спробы атрымаць ад МВФ крэдытную падтрымку. Аднак фонд выстаўляў умовы рэфармавання беларускай эканомікі. Улады Беларусі, як меркавалі эксперты, да рэформаў не былі гатовы.

ЧУЛІ?

Сем разоў на дзень

Напрыканцы жніўня колькасць рэйсаў беларускай авіякампаніі "Белавія" ў маскоўскі аэрапорт Дамадзедава павялічыцца да сямі на дзень.

З 24 жніўня "Белавія" будзе выконваць палёты па маршруце Мінск–Масква (Дамадзедава) – Мінск 7 раз на дзень. Рэйсы будуць выконвацца ў дзённы час на самалётах Boeing 737-500. Квіткі на сайце кампаніі даступны ўжо цяпер, паведамляе прэс-служба "Белавія".

На пачатку 2015 года авіякампанія павялічыла лік рэйсаў паміж Мінскам і Масквой да 6 штодня. Пры гэтым спецыялісты адзначаюць рост пасажырапатоку на гэтым маршруце, пасля чаго было прынята рашэнне выконваць рэйсы 7 разоў на дзень, каб "прапанаваць максімальна камфортны час для пералёту паміж дзвюма сталіцамі для бізнес-пасажыраў", паведаміў генеральны дырэктар ААТ "Авіякампанія "Белавія" Анатоль Гусараў.

Адзначым, што «Белавія» выконвае рэгулярныя палёты ў 7 гарадоў Расіі – Маскву, Санкт-Пецярбург, Сочы, Калінінград, Краснадар, Екацярынбург і Самару.

ДАТА

Парада не будзе

Мінскія гарадскія ўлады зацвердзілі план святочных мерапрыемстваў да Дня Незалежнасці. Парада ў гэтым годзе не будзе.

У Дзень Незалежнасці ў Мінску пройдзе некалькі агульнарэспубліканскіх мерапрыемстваў. Сярод іх – традыцыйнае ўскладанне вянкоў да манумента Перамогі, вячэрні гала-канцэрт ля абеліска «Мінск – горад-герой» (з 22.00), а таксама дзённыя канцэрты ў горадзе (каля Палаца спорту – з 11.00, у Верхнім горадзе – з 12.00).

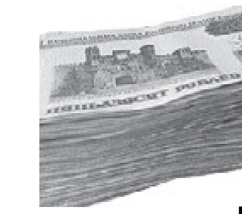
Пройдзе таксама рэспубліканскае свята і некалькі спартыўных турніраў. Так, з 3 па 5 ліпеня на Мінскім моры пройдзе Кубак Мінска па парусным спорце. 3 ліпеня па адрасе праспект Пераможцаў, 18 у 10.00 стартуе першынство сталіцы па веславанні на байдарках і каноэ. А з 11.00 па 15.00 каля Палаца спорту ў рамках Міжнароднага турніру па сілавым экстрыме пройдзе спаборніцтва асілкаў.

МАЙЦЕ НА ЎВАЗЕ

Бывай, пяцідзясятка!

«З 1 ліпеня 2015 года банкі і суб'екты гаспадарання спыняць выдачу названых банкнот фізічным асобам, у тым ліку і ў якасці рэшты, – паведамляе Нацбанк Беларусі. – *Пры гэтым прыём банкнот наміналам 50 рублёў банкамі ад суб'ектаў гаспадарання будзе ажыццяўляцца да 1 верасня бягучага года».*

Паводле інфармацыі рэгулятара, абмен купюр наміналам 50 рублёў можна будзе правесці без абмежаванняў і без спагнання камісійнага ўзнагароджання ў любой суме, кратнай 100 рублям: у перыяд з 1 ліпеня па 31 снежня 2015 года ўключна – у Нацыянальным банку і банках краіны; у перыяд з 1 студзеня па 30 чэрвеня 2016 года ўключна – у Нацыянальным банку Беларусі.

З 1 ліпеня 2016 года банкноты наміналам 50 рублёў будуць выключаны з абарачэння і будуць лічыцца несапраўднымі.

ПАДЛІЧЫЛІ

Усё меней

У маі 2015 года рэальны памер прызначаных пенсій, разлічаных з улікам змянення індэкса спажывецкіх цэн на тавары і паслугі, у параўнанні з красавіком 2015 года знізіўся на 0,6%. Такія дадзеныя апублікаваў Белстат.

Прычым зніжэнне рэальнай пенсіі назіраецца з пачатку года: у студзені – на 2% у параўнанні з папярэднім месяцам, лютым – на 1,4%, сакавіку – на 0,8%, красавіку – на 0,9%.

У маі 2015 года сярэдні памер пенсій па ўзросце склаў 2 млн 749,3 тыс. рублёў, па інваліднасці – 2 млн 432,8 тыс. рублёў, у сувязі са стратай карміцеля – 1 млн 782,9 тыс. рублёў, сацыяльных пенсій – 1 млн 335,7 тыс. рублёў.

ФОТАФАКТ

Вялікая сметніца

Каля памятнага знака ў гонар Палонкаўскай бітвы 1660 года (Баранавіцкі раён) мясцовыя жыхары ўтварылі вялікую сметніцу. А гэта гістарычнае месца, дзе войска Рэчы Паспалітай пад кіраўніцтвам гетманаў Паўла Сапегі і Стэфана Чарнецкага ўшчэнт разбілі армію маскоўскага ваяводы Івана Хаванскага. Едучы са сваіх летнікаў у Баранавічы аўтобусам, жыхары пакідаюць горы смецця са сваіх агародаў каля аўтобуснага прыпынку, нягледзячы на тое, што адразу за прыпынкам усталяваны мармуровы памятны знак у гонар пераможнай Палонкаўскай бітвы 1660 года.

– Прыкра на ўсё гэта глядзець. Людзі зусім не ведаюць і не паважаюць сваю гісторыю. Як можна на гэтым святым месцы, дзе пралілося столькі чалавечай крыві за свабоду і незалежнасць, пакідаць смецце?! Канешне, мы будзем звяртацца да самых людзей, у жыллёва-камунальную гаспадарку і, магчыма, у раённую міліцыю, каб спыніць гэтае дзікунства і брыдкасць, – пракаментаваў убачанае грамадскі актывіст Віктар Сырыца.

Ён дадаў, што грамадскасць горада мае намер ў бліжэйшыя ж дні правесці калектыўную талаку па добраўпарадкаванні месца Палонкаўскай бітвы.

ДИПКУРЬЕР

Вольфрам МААС: «Уезжаю с чувством радости и разочарования одновременно»

За пару дней до своего отъезда на родину Чрезвычайный и Полномочный Посол Германии в Беларуси Вольфрам Маас дал прощальное интервью "Народной Воле".

Настырный, упрямый, успешный

– Господин посол, вашу работу довольно высоко оценили: далеко не со всеми дипломатами по окончании каденции А.Лукашенко прощается лично – такую честь еще нужно заслужить...

– Да, у меня была возможность нанести прощальный визит президенту страны, и я вижу в этом признак того, что взаимоотношения между нашими странами улучшились.

– Лукашенко отметил, что вы занимали конструктивную позицию: *«Вы не делали шагов, которые создавали бы какое-то напряжение между Беларусью и Германией. Вы понимаете нашу ситуацию, прекрасно знаете историю наших отношений. Вы мудро и тактично вели себя как посол».* Формула вашего дипломатического успеха в Беларуси – пришел, обаял, убедил?

– Вы очень любезную формулировку нашли относительно дипломатического успеха... Конечно, я был бы не прочь очаровать и заворожить кого-то. Хотя и сомневаюсь, что еще способен на это. Во всяком случае я всегда пытаюсь дело вести к тому, чтобы люди встречались, беседовали, слушали друг друга и чему-то взаимно учились. С надеждой, что потом смогут вместе сформировать что-то положительное.

– Такой довольно общий ответ...

– Нет, он достаточно специфичен. Понимаете, есть много людей, которые много говорят. И гораздо меньше тех, кто может прислушаться и извлечь что-то полезное для трансформации своего поведения в будущем. Естественно, я сам все время должен задаваться вопросом, как бы реагировал, если бы по отношению ко мне был тот или иной разговор.

– Умение добиваться своего – дипломатическое искусство или профессионализм высшей пробы?

– Думаю, важно быть уверенным в правильности того, что делаешь. Иначе успеха не будет. Для того чтобы достичь цели, необходимы терпение и выдержка. Моя жена назвала бы это настырностью и упрямством. Она вам подтвердит, что довольно большая порция всего этого у меня есть.

– В учебниках пишут, что успех миссии дипломата во многом обусловлен личными дружескими контактами...

– Настоящая дружба – великое дело, но встречается довольно редко. Я очень серьезно отношусь к этому понятию. И иногда размышляю над вопросом: а сколько вообще друзей может иметь человек, который предъявляет к дружбе такие же большие требования, как и я? А для успеха достаточно взаимного доверия. Могу признаться, что в Беларуси я встретил партнеров, которые располагают моим доверием и которые на протяжении трех лет моего пребывания здесь ни разу им не злоупотребили.

– Русский поэт и дипломат Александр Грибоедов писал, что задача посла – по возможности помирить правительство страны пребывания с правительством своей страны, потому что поссориться они могут и без дипломатической службы. Вам удалось нормализовать отношения между Беларусью и Германией?

– Я развил бы эту мысль. Нужно не только стремиться умиротворить спорящих. Надеюсь, в будущем наш мир будет иметь все меньше споров, но, несмотря на это, дипломаты все равно будут нужны. Я вижу задачу дипломата в том, чтобы возводить мосты между странами, делать их более прочными для того, чтобы справиться с вызовами времени. В реальной жизни часто забывают, что, даже имея пять мостов, всегда может понадобиться и шестой, и седьмой. Одним словом, работа для дипломатов будет всегда.

Что касается нормализации взаимоотношений между Беларусью и Германией, то я действительно надеюсь, что мы находимся на пути к этому. Но, полагаю, обе стороны отдают себе отчет в том, что еще многое предстоит сделать. Могу лишь выразить надежду, что я внес в этот процесс какую-то лепту и представление о нормализации взаимоотношений между нашими странами уже не такое чуждое, как было раньше.

– Вы заметили, что работать в Беларуси было легко. А когда ехали, ожидали каких-то больших трудностей?

– Когда говорил об этом, прежде всего имел в виду большую открытость, с которой столкнулся. Учитывая нашу совместную историю, я констатировал, что не встречаю здесь враждебности. Наоборот, мне подавали руку взаимодействия. Это стало большим положительным сюрпризом для меня и значительно облегчило мою работу.

Кого встречать?

– Вы уже наверняка начали передавать дела новому послу. Расскажите, кто теперь возглавит германское посольство? И какие напутствия вы дали своему сменщику?

– Я еще и сам не знаю, кто станет моим преемником, поэтому не могу передать ему дела. Но у нас имеется хороший архив со всей информацией, где новый посол почерпнет все, что понадобится для успешной работы. Думаю, кто бы ни был моим преемником, он найдет правильный путь действия здесь и без моих советов. Но если у него возникнут какие-то вопросы, то я никогда не буду против ответить.

– А когда должен приехать новый посол?

– Не могу назвать какую-то дату, потому что еще предстоит немало процедур. Когда определится имя моего преемника, мы сообщим его здешним властям. Нам, как это принято, придется запрашивать агреман. После получения агремана нужно будет организовать переезд посла в Минск. Думаю, все это займет не меньше 6–8 недель.

Меньше серого неба

– В одном из своих первых интервью вы честно сказали: *«Должен признаться, что я знаю о Беларуси очень мало, если не сказать – почти ничего, никогда не думал о том, что когда-нибудь придется здесь работать».* За те годы, что провели здесь, что вы поняли о белорусах?

– Действительно, когда приехал, мои знания о вашей стране были весьма скромны. Но я очень старался как можно больше увидеть, услышать, узнать. Не хочу утверждать, что сейчас я так уж много знаю о Беларуси и белорусах. Я пробыл здесь всего три года, но и пяти лет не хватило бы, чтобы стать экспертом. Но в любом случае должен заметить, что меня впечатляет страна. Не ожидал, что Беларусь настолько ощущает себя европейской страной. Кстати, и является ею.

– Как вы оцениваете белорусский период своей жизни? В одном интервью ваша супруга призналась, что ей в Минске не хватало жареной селедки. А вам?

– Я не очень ощущал, что мне здесь чего-то не хватает. Разве что хотелось бы больше теплых дней зимой и менее серого неба... С другой стороны, у меня было так мало свободного времени, что не доходило до того, чтобы мне остро чего-то недоставало.

Конечно, трудновато подытожить эти три года жизни... Совершенно точно, что это был определенный вызов для меня. Я занимал разные должности в разных краях света, и часто страны, в которых работал, были очень далекими, удельный вес наших взаимоотношений был не столь велик. И не все из них были столь важны для Германии, как Беларусь, которая является непосредственным соседом Европейского Союза, и поэтому нам необходимо разрешить массу вопросов. Это я называю особым вызовом, с которым мне нужно было справляться последние три года.

– В последнее время многие белорусы жалуются на невысокие зарплаты и пенсии. Для германского дипломата жизнь в Беларуси дорогая или вполне себе европейская по ценам?

– Мне не показалась жизнь в Беларуси уж очень дорогой. Но, зная уровень здешних заработков и пенсий, я частенько задавался вопросом: как белорусы справляются с такими высокими ценами?

Кстати, еще с детских времен помню, как наша семья в послевоенные годы зависела от собственного огорода, который был серьезным подспорьем. Не знаю, насколько в Беларуси дачи щадят семейную казну...

– Какими белорусско-германскими проектами, реализованными с вашим участием, вы гордитесь?

– Хотел бы уточнить, что обычно, если речь идет о проектах, ими занимается посольство, а не лично посол.

Меня обрадовало, что удалось привлечь Беларусь в Болонский процесс.

Есть еще другие проекты, которые были рождены не в моей голове, но которыми я горжусь. Это целый ряд мероприятий, которые германское посольство осуществляет в области культуры и академических обменов. Ежегодно мы проводим Недели Германии – только в прошлом году состоялось около 80 различных мероприятий по всей стране. Принимаем участие в Минской книжной ярмарке, на которой наши стенды всегда пользуются большой популярностью. У нас хорошее сотрудничество на уровне школ и университетов в сфере преподавания немецкого языка. Я всегда под большим впечатлением, когда вижу, с каким энтузиазмом дети и молодые люди изучают немецкий язык.

Не в последнюю очередь хотел бы обратить внимание на программы обмена, которые в последнее время не претерпевали никаких сокращений, несмотря на затруднительную финансовую ситуацию в нашей стране. Каждый год до 100 молодых белорусов имеют возможность в рамках этих программ посетить Германию. Замечу, что в последнее время все больше немцев приезжают в Беларусь. В этом контексте хочу также обратить внимание на межпарламентскую программу, которая предлагает молодым белорусам возможность проходить практику работы в Германском Бундестаге, держа руку на пульсе принятия политических решений в нашей стране. Кстати, до конца июля еще есть возможность подать свою кандидатуру на участие в этой программе. Более подробную информацию по этому поводу можно найти на странице нашего посольства в «Фейсбуке».

Чего боятся инвесторы

– И вы, и почти все ваши предшественники говорили, что видят *«возможности более сильного экономического переплетения, интенсификации взаимоотношений между нашими странами».* Годы, идут, но, по большому счету, ничего не меняется. Объясните, почему?

– Всякий раз, когда мы говорим, что имеется большой потенциал для наращивания экономического сотрудничества, мы имеем в виду, что здесь есть традиции в области технико-инженерных профессий, которые очень хорошо подходят к немецким промышленным традициям. Но этого недостаточно. Для потенциальных инвесторов важны правовые нюансы, чтобы было, например, предсказуемое правосудие. Чтобы не возникало опасений, что тебя в этой стране задушит бюрократия. Инвесторы также оценивают политические риски. Что касается экономических, то это их повседневная работа – считаться с такими рисками. Но если к этому еще прибавятся политические, они, оценив все аргументы, примут решение направить инвестиции в другое место.

– А как тогда понимать ваши слова о том, что Беларусь получает достаточно высокие оценки от инвесторов из Германии с точки зрения политической стабильности?

– Это разные вещи. Если вы о политической стабильности, то имеется в виду совсем другой ее характер: политическая ситуация здесь неизменна уже 20 лет. В этом и заключается стабильность. А политические риски – совсем другое. Это когда существует возможность, что на взаимоотношения между партнерами окажут влияние какие-то политические вопросы, последствия которых распространятся и на экономику. Вот именно такого рода воздействия политики на экономику бизнесмены хотят избежать.

Предсказуемые выборы

– Некоторые считают, что после украинского конфликта Европа сегодня многое прощает Беларуси. Некоторые оппозиционеры упрекают европейских послов за ослабление принципиальной позиции по белорусскому вопросу...

– Украинские события привели к тому, что Беларусь попала в центр не только европейского, но даже всемирного внимания. Ведь это трагический, невероятный факт, что территориальная целостность европейского государства ставится под вопрос! Беларусь в этом контексте заняла весьма принципиальную позицию и оказывает всяческие усилия для дипломатического разрешения конфликта. Конечно, это вызывает высокую оценку со стороны Европы. Но при этом нельзя забывать, что есть и ряд других нерешенных вопросов, которые украинской тематикой вообще не затрагиваются. Нужно сказать, что никто из представителей оппозиции со мной пока такую тему не обсуждал. И моя позиция по белорусскому вопросу осталась принципиальной и неизменной.

– Интересно, когда израильский посол публично заявил о том, что в Беларуси нет политзаключенных, представители дипкорпуса лично обсуждали с ним эту деликатную тему?

– Я с ним никогда не затрагивал тематику политзаключенных. Эта тема обсуждается внутри Европейского Союза, но не внутри всего дипломатического корпуса как такового.

– Как вы оцениваете идею о выдвижении в президенты Николая Статкевича?

– Я, конечно, не во всех нюансах знаю белорусское избирательное законодательство, а только в общих чертах. Но если правовые рамки дают такую возможность, то каждый должен иметь право быть кандидатом, особенно если ожидает от этого каких-то политических успехов.

– Посол одной из европейских стран, покидая Беларусь, заметил, что ни в одной стране, где ему доводилось работать раньше, не встречал такого внимания спецслужб к своей скромной персоне. Вам часто приходилось оглядываться?

– Я уже не ребенок, чтобы не знать, в какой атмосфере, в каких условиях и в каком окружении работаю. С другой стороны, нигде еще не чувствовал себя настолько защищенным, как в Минске.

– Задам неоригинальный вопрос: можете предсказать результат президентских выборов в Беларуси?

– А разве есть кто-то, кто не может сделать такой прогноз?

– Как вам кажется, что в будущем ждет белорусскую оппозицию?

– Любая политическая группировка зависит от того, насколько она способна предложить избирателям что-то толковое на выборах. Если оппозиция будет в состоянии предложить какое-то убедительное видение будущего, то, конечно, получит поддержку. В этом случае ей придется взять на себя гораздо более высокую ответственность.

– Я понимаю, что дипломат получает зарплату не за то, чтобы высказывать свое мнение, а за то, чтобы высказывать его с оглядкой на большую политику. И тем не менее, как мудрый человек и опытный чиновник, что бы вы порекомендовали белорусским политикам?

– Не знаю, являюсь ли я мудрым и опытным... Я очень осторожничаю давать советы. Не думаю, что было бы правильно иметь большое расхождение между личными и профессиональными убеждениями. Мне кажется, это вообще недопустимо.

Я каждому порекомендовал бы быть честным с самим собой. Чтобы то, о чем говоришь, вызывало доверие и было правдоподобным, не имело двойного дна. Потому что ты должен быть в состоянии отвечать за свои собственные высказывания, которые являются предпосылками для создания доверия. Это самое главное для дипломата. Если твои слова не вызывают доверия у других, можешь вообще отказаться от таких речей.

– Министр иностранных дел Владимир Макей, когда ему задают какой-то острый или каверзный вопрос, иногда говорит: *«У меня по этому поводу есть личное мнение, но я с ним не согласен».*

– *(Хохочет.)* Ну я же не министр! Пожалуй, еще могу у него чему-то научиться.

– Есть мнение, что прощальное интервью посла может быть менее деликатным, чем все предыдущие. Есть ли какие-то вещи, о которых вы перед отъездом хотели бы обязательно сказать белорусам прямым текстом, без особой политкорректности?

– Я не имею намерения в своем прощальном интервью делать какие-то высказывания, которые кардинально отличались бы от того, что я говорил раньше. Все-таки неправильно, покидая поле действия, уже в новой рубашке шибко махать руками вокруг себя.

Другая жизнь

– Господин посол, с каким настроением покидаете Беларусь? И на когда запланирован ваш отъезд?

– Я отбываю 30 июня. Уезжаю с чувством радости и разочарования одновременно. Радости от того, что выхожу на пенсию. Надеюсь, теперь буду во многом свободнее, чем на протяжении последних 36 лет. А разочарование связано с тем, что кое-какие вопросы остались нерешенными, что не все возможности исчерпаны. Но и то, и другое трудно изменить – это особенность нашей профессии. Поэтому с этим мне придется жить и смириться.

– Позвольте уточнить, а чем вы планируете заняться на пенсии? Не опасаетесь, что будете скучать по своей прежней, насыщенной событиями и переездами, жизни?

– Думаю, скучать не придется. Недели, даже месяцы уйдут на рассортировку всего того, что накопилось вокруг меня. На протяжении последних 16 лет я не жил в Германии, и у меня собралось очень много разных ящиков, куда все это время вообще не заглядывал.

Кроме того, есть много дел, за которые постоянно хотелось взяться, но на которые никогда не хватало времени.

Ну и, может быть, если позволит здоровье, совершу ряд поездок без обязанностей писать о них доклады. Конечно, буду встречаться со многими людьми, с которыми в полном спокойствии смогу вести душевные беседы... Думаю, пока я все это сделаю, пройдут годы!

Марина КОКТЫШ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЧЭРВЕНЯ 2015 г.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСА

У Літве ці ў Маскве люд тутэйшы жыве?

[illegible]

ЮБІЛЕЙ

Прымайце віншаванні!

[illegible]

Алена ЖУРКО.
Мінск.

РЭХА

Далучайцеся да голасу магіляўчан!

[illegible]

Ліна МАСАЛКОВА, ветэран-педагог.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО СПАЖЫЎЦОЎ

На пытанні чытачоў "Народнай Волі" адказвае старшыня Пухавіцкай раённай арганізацыі ГА "Беларускае таварыства абароны спажыўцоў" Васіль ВАЛАСЮК.

Купіла кнігу, а яна не спатрэбілася

[illegible]

Марына ВАЛАЧКОВІЧ, Гродна.

[illegible]

Валянцін ПАЛЕВІН, Мінск.

Прывезлі падрапаную мэблю

[illegible]

Алеся БАГАТКА, г.Лунінец.

Гадзіннік не спадабаўся жонцы

[illegible]

Віталь, Мінск.

Няма інструкцыі на рускай мове

[illegible]

ПАМЯЦЬ

Я люблю цябе, мама!

Мае бацькі – Аляксандр Аляксандравіч і Ядвіга Антонаўна.

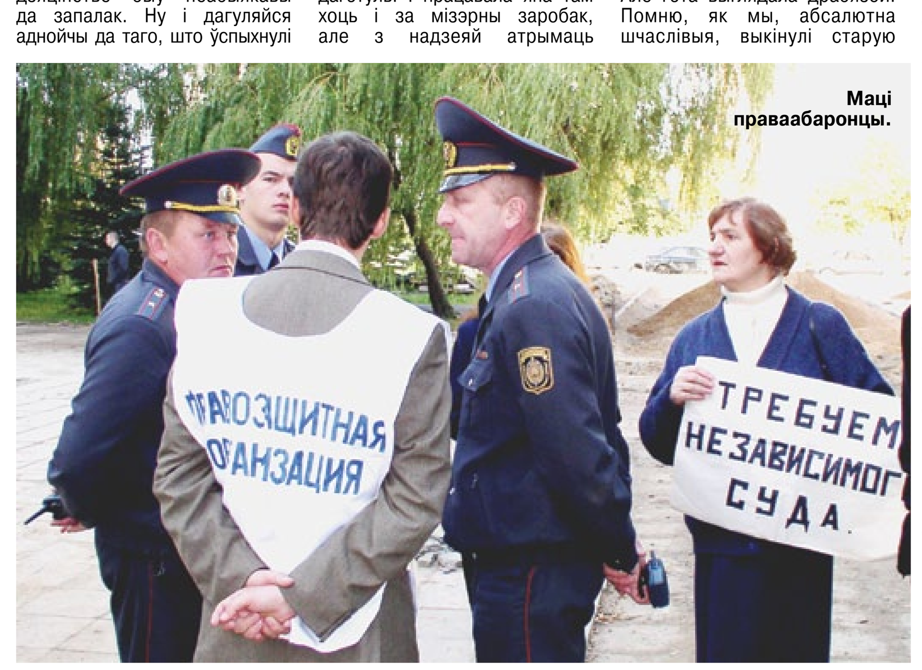
Сорак дзён таму я страціў самага дарагога, самага блізкага, самага роднага чалавека – у лепшы свет адышла мая матуля Ядвіга Антонаўна Засулевіч. Мая мама – жанчына надзвычайнай моцы духу, чалавек, на долю якога выпалі ўсе цяжкасці пасляваеннага жыцця. Мама была чалавекам, закаханым у жыццё. Сёння, ушаноўваючы памяць пра маму, я хачэў бы расказаць пра яе лёс чытачам "Народнай Волі".

"Часы былі такія, што вопратку насілі па чарзе…"

[illegible]

Кватэра ад Пятра Машэрава

[illegible]

Маці правабаронца.

"Навошта я выхавала цябе сумленным чалавекам?"

[illegible]

Твой сын Алег ВОЛЧАК.

ПАМЯЦЬ

Как меня поздравляли с освобождением Минска…

[illegible]

Лев АНЦЕЛИОВИЧ, инвалид войны.
Минск.

МНЕНИЕ

А как же клятва Гиппократа?

[illegible]

Юрий ЯСИНСКИЙ, ветеран труда и спорта, пенсионер, инвалид II группы.
Минск.

ВАС ЦІКАВІЦЬ…

Як арганізаваць бягучы рамонт пад'езда?

[illegible]

Андрэй МАСКАЛЕНКА.
Мінск.

[illegible]

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЧЭРВЕНЯ 2015 г.

ГЛАВНОЕ

Госдепартамент представил ежегодный доклад о правах человека в мире

[illegible]

…группировок, эксплуатирующих религиозный дискурс и межрелигиозные конфликты для продвижения собственной тоталитарной идеологии, а также со стороны правительств таких стран, как Сирия, которые подчас ущемляют права своих граждан под эгидой борьбы с терроризмом.

[illegible] …свободу и человеческое достоинство, несмотря на нарастающее давление и различные притеснения.

«Путешествуя по миру в качестве госсекретаря, я регулярно встречаю отважных людей, каждый день рискующих жизнью ради продвижения прав человека. Они делают это, несмотря на [illegible]

[illegible] …гражданские свободы, включая свободу слова, печати, собраний, ассоциаций и совести, по-прежнему препятствуют деятельности некоторых религиозных групп.

Коррупция во всех ветвях власти тоже остается в Беларуси проблемой, отмечается в докладе Госдепартамента США.

АРМЕНИЯ

Им не до лампочки!

Протестующие против повышения тарифов на электроэнергию в Армении решили пока не отказываться от протестных акций, несмотря на обещания президента временно профинансировать рост тарифов за счет государства.

Президент Армении Серж Саргсян ранее пообещал, что правительство возьмет на себя расходы, связанные с повышением тарифов, до заключения аудита компании «Электрические сети Армении».

Заявление главы государства поначалу было встречено ликованием, хотя и вызвало заметное замешательство. Активисты пританцовывали под музыку из сооруженного из мусорных баков динамика и скандировали: «Победа! Победа!»

Чуть позже, однако, активисты заявили, что слова президента их не удовлетворяют.

Президент Армении пообещал на время проведения аудита распределительной компании «Электрические сети Армении» взять на себя расходы, связанные с повышением тарифов. При этом армянские власти в очередной раз заявили, что решение о повышении тарифов пересмотрено быть не может, так как это «крайне опасно» и такой шаг поставил бы энергетическую систему под угрозу разрушения.

«До получения заключения аудита правительство возьмет на себя все бремя, связанное с повышением тарифов», – сказал Саргсян, пообещав, что деньги на компенсацию планируется взять из средств, предусмотренных на укрепление безопасности, а социальных программ, реализуемых в стране, это не коснется.

Саргсян не исключил также, что компания «Электрические сети Армении» может быть возвращена государству, если выяснится, что повышение тарифов было безосновательным. «Если же заключение подтвердит обоснованность повышения тарифов, то потребители с этого момента без каких-либо оснований для сомнений начнут платить по новой цене», – уточнил президент.

Договоренность о проведении аудита в компании «Электрические сети Армении» была достигнута накануне во время встречи Саргсяна с сопредседателем армяно-российской межправительственной комиссии, министром транспорта России Максимом Соколовым.

ЗАО «Электрические сети Армении» было создано в мае 2002 года и является дочерним обществом ОАО «Интер РАО ЕЭС».

ТЕМА ДНЯ

Банки Греции с понедельника закрыты на неделю

Банки Греции закрыты из-за растущих опасений дефолта и выхода страны из еврозоны. Власти также ввели лимит на снятие наличных в банкоматах – 60 евро в день. Фондовая биржа останется закрытой.

Решение об этом было принято после того, как Европейский центробанк решил не увеличивать объем экстренной помощи греческим банкам. Премьер-министр Греции Алексис Ципрас призвал жителей сохранять спокойствие и заявил, что все банковские вклады находятся в сохранности.

Не позже вторника, 30 июня, Греция должна выплатить МВФ 1,6 млрд евро или объявить дефолт. За последние недели греки сняли со своих счетов в банках миллиарды евро.

В ночь на воскресенье парламент Греции одобрил предложение премьера Алексиса Ципраса о проведении референдума об условиях соглашения с международными кредиторами. Ципрас в обращении к парламенту призвал граждан сказать на референдуме "нет" этим предложениям, которые он назвал унизительными.

"Для кредиторов настанет день, когда они поймут, что Греция не сдастся, что игра для Греции еще не окончена", – сказал Ципрас.

После этого министры финансов стран еврозоны отклонили просьбу Греции продлить срок программы помощи по выходу из финансового кризиса, который истекает 30 июня.

Глава Международного валютного фонда Кристин Лагард предупредила Грецию, что предстоящий референдум не будет иметь юридической силы. Греция ведет переговоры с Евросоюзом и МВФ об урегулировании долга более чем на 340 млрд евро.

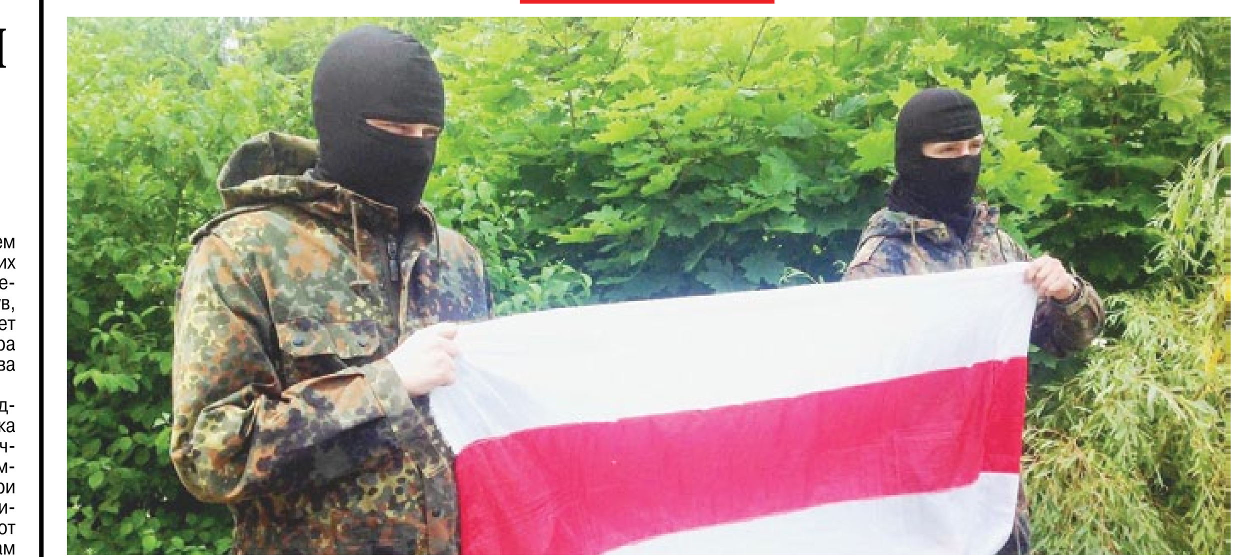
ФОТАФАКТ

Вы бачылі такія прыгожыя палеткі?

Гэтыя прыгожыя карціны на палях можна пабачыць каля горада Шэньян на ўсходзе Кітая. Яны створаны з дапамогай розных гатункаў рысу. Мэта – прыцягнуць у свой край паболей турыстаў.

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

За что воюет белорусский доброволец на Донбассе?

Председатель КГБ Беларуси Валерий Вакульчик официально подтвердил, что белорусы, воюющие в Украине, могут быть привлечены к уголовной ответственности по статье "Наемничество", однако наши земляки продолжают оставаться по обе стороны фронта.

Боец с позывным «Ким» рассказал журналу "Фокус" о белорусском отряде «Пагоня».

– По происхождению я белорус, украинец и поляк. На Майдане был около месяца. Во время столкновений получил черепно-мозговую травму и уехал домой в Минск. Это был мой первый визит в Украину.

От советской власти пострадало много моих родственников. Возможно, поэтому судьба украинцев мне небезразлична: я считаю, что у белорусского и украинского народа общий враг – Кремль.

Последние годы меня преследовали белорусские власти: я долго был в оппозиции, но потом в ней разочаровался. Я националист, считаю себя умеренно правым.

Когда началась война на востоке Украины, я не мог остаться в стороне. Пытался вступить в батальон «Донбасс», но не получилось: не дозвонился по указанным в социальной сети телефонам. Потом узнал, что белорусский отряд «Пагоня» набирает добровольцев для участия в боевых действиях в АТО. Написал им. Спустя какое-то время меня пригласили на собеседование. У меня не было военного образования и опыта участия в боевых действиях. Я журналист.

«Пагоня» – не самостоятельная боевая единица. Это скорее народная организация, объединение воюющих белорусов. После того как добровольцы проходят отбор, их отправляют в украинские добровольческие батальоны. Отбор заключается в анкетировании и собеседованиях, психологических тестах. Вопросы составлены так, что человек рано или поздно «проколется» на какой-то мелочи, если врет. Потом добровольцы проходят общевойсковые тренировки, но без оружия.

У меня была возможность попасть в «Азов», «Айдар» или «Донбасс». Я был в самом первом наборе, поэтому оказался в «Азове». В Украину приехал в июле. В батальоне мы проходили тактическую и медицинскую подготовку. Потом был курс молодого бойца и отправка в АТО. Сейчас новобранцы тренируются по последним методикам – проходят курс «Азов-Спартан». В его основе курс подготовки морских котиков в США. Это серьезное испытание. Люди, у которых проблемы с психологической выносливостью, на этом этапе отсеиваются.

На войне каждая минута непредсказуема. Можно пить кофе в окопе, а через секунду умереть. Это огромное испытание: за один день я потерял двух очень близких друзей.

Во время первых ротаций было тяжело видеть, что люди отдыхают, живут своей жизнью. Как так? Мы приехали защищать вашу страну, а вы бухаете по клубам, жалуетесь, что все плохо, и ничего не делаете. Теперь, после долгого пребывания на фронте, понимаю, что война не для всех. Я воюю для того, чтобы эта мирная жизнь такой и оставалась. Ребята, которые не прошли войну, в чем-то счастливее меня: они не знают многого. Но в чем-то у меня есть перед ними преимущество: я понимаю реальную цену жизни, цену дружбы гораздо больше, чем они. Они не переживали настолько сильные эмоции: леденящий страх, ярость.

Я участвовал во всех операциях «Азова», был ранен. Ни разу не пожалел, что ввязался во все это. Я не чувствую себя инородным телом внутри организации: я такой же боец, как и все.

Я встречал людей, которых привлекает война. Случалось разговаривать с иностранцами, которые участвовали во многих войнах и уже не представляют своей жизни иначе. Но таких немного.

За Украину воюют около ста белорусов. Со стороны сепаратистов тоже есть мои соотечественники, правда, я их таковыми не считаю: это враги. Я знаю, что в Широкино на стороне сепаратистов воюют два белорусских милиционера.

В Широкино при очистке складов ребята недавно обнаружили нашивку с логотипом белорусской оппозиционной организации, которая была известна в 1990-х годах. Это была странная находка. Первое напоминание о Беларуси по ту сторону фронта. Нашивка раньше не использовалась, она была абсолютно новой, лежала в пакете. Видно, берегли для особого случая. Мне кажется, что сепаратисты готовили какую-то провокацию. А этот логотип они неудачно выбрали в Google по запросу «белорусская оппозиционная организация».

Я доброволец и не получаю деньги за службу. Нас обувают, одевают, всем обеспечивают.

По возвращении домой ничего хорошего меня не ждет. Уголовный кодекс Республики Беларусь гласит, что наказанию подлежат лица, которые участвуют в вооруженном конфликте на территории иностранного государства, но при этом не состоят в государственных воинских формированиях. Статья 133-я. Я нахожусь в регулярном воинском формировании и не подпадаю под эту статью. Другое дело, что белорусскому КГБ ничего не нужно доказывать. Всегда можно сказать, что при задержании ты ударил сотрудника милиции по лицу, повредил ему зубную эмаль и теперь получишь семь лет строгого режима.

К моим близким пока никто из спецслужб не приходил, возможно, потому, что я нигде не свечусь. Мои взгляды и взгляды моих родителей часто не совпадали, я к этому привык. Мать восприняла в штыки мое решение идти воевать. Она белоруска, но выросла в России, поэтому «русский мир» ей близок. Мы сошлись на том, что это мое решение.

Получение украинского гражданства – очень сложный вопрос. Несмотря на свои обещания, власти ничего не делают для того, чтобы помочь людям, которые воюют за их страну. Для того чтобы ускорить процесс, нужно активно светиться в соцсетях, выступать, критиковать, лезть на рожон. Если тебя заметят, повысятся шансы получить хотя бы вид на жительство. Мне нужно получить украинское гражданство, чтобы легализовать свое пребывание здесь и иметь возможность безопасно ездить домой, в Беларусь.

Ирина ГАМАЛИЙ.
"Фокус".

ЧУЛІ?

Вучэнні НАТО ва Украіне

Генеральны сакратар НАТО Энс Столтэнберг праінфармаваў, што яшчэ гэтым летам пройдуць вучэнні НАТО ва Украіне і альянс будзе дапамагаць Украіне ў пытаннях вайсковай камунікацыі і паветранай бяспекі.

Энс Столтэнберг таксама заявіў пра стварэнне ўжо шостага інвестыцыйнага фонду для ўкраінскай арміі. Сродкі з існуючых да гэтага часу фондаў прызначаліся на мадэрнізацыю войска і ахоплівалі галоўнакамандаванне, барацьбу з кібератакамі і лагістыку. Сродкі новага фонду будуць прызначаны на размініраванне і барацьбу з мінамі-пасткамі.

Адначасова міністры краін НАТО заклікалі ўкраінскія ўлады хутчэй правесці рэформы. *"Мы павінны разумець, што яшчэ трэба вельмі шмат зрабіць, напрыклад, у пытаннях барацьбы з карупцыяй. І нашы ўкраінскія партнёры, і НАТО разумеюць, што гэта важнае і цяжкае заданне"*, – падкрэсліў генеральны сакратар НАТО.

Падчас сустрэчы міністраў абароны краін НАТО ў Брусэлі ў чарговы раз была асуджана расійская анексія Крыма. Бакі канфлікту былі заклікаваны шанаваць Мінскія мірныя пагадненні. Энс Столтэнберг прызнаў, што гэтыя пагадненні не выконваюцца, але ўсё ж з'яўляюцца адзіным шанцам на вырашэнне канфлікту.

КОРОТКО

К стандартам европейских стран

Власти Украины намерены усовершенствовать положения Конституции, которые позволят «максимально приблизить систему управления к людям через процессы децентрализации». Об этом говорится в распространенном обращении президента Украины Петра Порошенко по случаю 19-й годовщины принятия Конституции Украины.

«Руководствуясь стремлением привести уровень жизни украинцев к стандартам европейских стран, мы проводим работу над усовершенствованием положений Основного закона. Главная идея следующих конституционных изменений – построение сильного государства через благополучие и устойчивое развитие общин», – приводит слова Порошенко пресс-служба главы украинского государства.

В Сербии открыли памятник Гавриле Принципу

В Белграде торжественно открыли памятник революционеру Гавриле Принципу, который в 1914 году застрелил в Сараево австрийского эрцгерцога Франца-Фердинанда.

По данным информагентств, на церемонии открытия двухметровой статуи революционера в центре города присутствовали несколько сотен человек. На мероприятии присутствовал президент страны Томислав Николич. В своей речи он назвал Принципа героем и символом идеи свободы.

Убийство эрцгерцога Франца-Фердинанда, совершенное Принципом 18 июня 1914 года, считается формальным поводом начала Первой мировой войны. Сам революционер четыре года спустя скончался в больнице от туберкулеза.

В Сербии многие считают боснийского серба Принципа борцом за освобождение Югославии из-под австро-венгерского гнета, однако в соседних балканских странах к революционеру относятся неоднозначно.

АВТОРИТЕТНОЕ МНЕНИЕ

Разделение Европы опасно

Елизавета II выступила во дворце Бельвю – резиденции президента Германии – на государственном банкете в честь королевской четы. Присутствовали глава германского государства Йоахим Гаук, канцлер ФРГ Ангела Меркель, премьер-министр Великобритании Дэвид Кэмерон.

Королева сказала, что она и президент Германии видели худшие и лучшие времена Европы и что разделение Европы опасно:

"Господин президент, мы видели худшие, а также лучшие времена в жизни нашего континента. Мы были свидетелями, как быстро могут меняться события к лучшему. Однако мы понимаем, что должны упорно трудиться, чтобы поддерживать достижения послевоенного мира. Мы знаем, что разделение Европы опасно и что мы должны остерегаться его на западе, а также на востоке нашего континента".

СТАЛА ВЯДОМА

Польскі экспарт у нашу краіну ўпаў амаль на 50%, беларускі – на 30%

Польска-беларуская гандлёва-прамысловая палата зладзіла ў цэнтры Варшавы семінар. Мерапрыемства было прысвечана пытанню інтэнсіфікацыі эканамічнага супрацоўніцтва паміж Польшчай і Беларуссю. У семінары ўзялі ўдзел больш за 100 прадстаўнікоў бізнесу і ўрадавага сектара з абедзвюх краін.

Падчас дыскусій прагучала занепакоенасць цяперашнім станам эканамічных адносін. Справа ў тым, што за апошнія 6 месяцаў значна скараціўся экспарт як з Польшчы ў Беларусь, так і наадварот. Былі таксама агучаны прапановы па выхадзе з крызісу. Больш падрабязна пра вынікі семінара расказаў старшыня Палаты Казімір Здуноўскі:

"Мы абмяркоўвалі цяперашнюю эканамічную сітуацыю. Адчувалася занепакоенасць, таму што абароты скараціліся. За першае паўгоддзе польскі экспарт упаў амаль на 50%, беларускі – на 30%. Гэта значыць, што ёсць структурныя праблемы. Гэта ўвядзенне санкцый і абмежаванне доступу на расійскі рынак".

Наступнай нагодай для польска-беларускіх размоў пра эканоміку стане Форум "Добрасуседства-2015", які пройдзе ў Познані напрыканцы верасня бягучага года.

Падрыхтаваў Юрый ЛІХТАРОВІЧ.

ПАКІСТАН

Пункты ратавання ад спякоты

У пакістанскім горадзе Карачы ад спякоты загінула больш за 450 чалавек. І гэта нягледзячы на тое, што на вуліцах горада абсталяваны пункты дапамогі для тых, хто ратуецца ад спякотнага сонца. Адзін з іх вы бачыце на здымку.

НУ И НУ!

В Японии похоронили кошку – начальника вокзала

В Японии состоялись торжественные похороны кошки по кличке Тама, числившейся начальником провинциальной железнодорожной станции, сообщает Associated Press.

Во время погребальной церемонии, которая прошла по канонам синтоизма, кошку возвели в статус божества.

Мицунобу Кодзима, президент железнодорожной компании Wakayama Electric Railway, поблагодарил Таму за ее работу и пообещал установить в июле монумент в ее честь. Кодзима рассказал, как навестил кошку в больнице за день до ее смерти. По его словам, Тама проснулась, посмотрела ему в глаза и потянулась к нему лапами, будто пытаясь обнять. Глава компании пожелал животному скорейшего выздоровления, чтобы вместе они смогли отметить 10-ю годовщину ее службы. В ответ кошка сказала: «Мяу». Всеобщей любимицей кошка стала после того, как в 2007 году ее назначили начальником полустанка Киси в префектуре Вакаяма. До этого назначения региональная железнодорожная линия терпела убытки, а с самой станции Киси годом ранее уволился последний сотрудник.

Трехцветная Тама, гулявшая по платформе в форменной фуражке железнодорожного служащего, моментально стала знаменитой. Посмотреть на нее со всей Японии съезжались толпы туристов. Скупая сувениры, они придали мощный импульс развитию местного бизнеса. Благодаря кошке число людей, воспользовавшихся услугами Кисигавской железнодорожной линии, увеличилось на 55 тысяч. Это дало местной экономике прирост в 1,1 миллиарда йен (136,5 миллиарда белорусских рублей). За такие достижения в 2013 году Тама была выдвинута на пост вице-президента компании Wakayama Electric Railway.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЧЭРВЕНЯ 2015 г.

НЕЗАШОРАНЫМ ВОКАМ

Вокладка выдадзенай прыватным выдавецтвам (між іншым, пры спрыянні дзяржаўнай "Белкнігі"!) паэмы Адама Міцкевіча "Пан Тадэвуш" у перакладзе Пятра Бітэля.

Сустрэча ў прыватным доме навагрудскай настаўніцкай сям'і: спявае Зміцер Бартосік.

Ідыятызм навагрудскай вертыкалі

У эпілогу да сваёй знакамітай паэмы "Пан Тадэвуш" вялікі ўраджэнец Навагрудскай зямлі Адам Міцкевіч, знаходзячыся ў эміграцыі ў няблізкім Парыжы, пісаў:

О, дачакацца мне б такой уцехі,
Каб кнігі гэтыя прыйшлі
пад стрэхі..
Каб кнігі простыя мае, як гукі
Іх песняў, узялі сялянкі ў рукі!

Прайшло недзе 180 гадоў з моманту напісання гэтых радкоў і больш за 60 гадоў, як іх пераклаў на нашу родную мову вязень сталінскага ГУЛАГа праваслаўны святар, педагог і паэт Пятро Бітэль, а мара вялікага Міцкевіча робіцца ўсё больш далёкай ад здзяйснення...

Зразумела, у далёкія часы ажыццявіцца гэтай мары перашкаджалі "ідэалагічныя работнікі" расійскага цара, праванага ў народзе "Мікалаем Палкіным", а потым "рыцары бацькі народаў" з ведамства "жалезнага Фелікса" (пераклад Бітэля ўпершыню цалкам удалося надрукаваць Беларускаму фонду культуры ў 1998 г.). Цяпер у нас на двары 2015 год, і новы "бацька народа", прыклаўшы да сэрца руку, чарговы раз не стамляецца запэўніваць гэты самы народ, як ён яго любіць і як ён пра яго дбае...

Пару тыдняў таму беларускія незалежныя выдаўцы Зміцер Колас і Уладзімір Сіўчыкаў, якія маюць дзяржаўны дазвол на выпуск і распаўсюджванне мастацкай і даведачнай літаратуры, вырашылі наведаць радзіму Адама Міцкевіча – Навагрудскі раён, каб прэзентаваць ім навінкі, выдадзеныя ў сваіх (і сяброўскіх ім) выдавецтвах. Чаму была выбрана Навагрудчына? Адказ вельмі просты. Будучы раней у Гродзенскай вобласці, яны нечакана для сябе даведаліся, што росквіт культуры ў гэтым рэгіёне дасягнуў небывалых дагэтуль "вышыняў" і ў гістарычнай сталіцы Вялікага Княства Літоўскага на сёння не засталося ніводнай (!!!) паўнавартаснай кнігарні.

Педагог і кінарэжысёр Уладзімір Колас горача падтрымаў ідэю выдаўцоў (бо сярод іншага хацеў зрабіць відэаматэрыял па праблемах сучаснага беларускага кнігавыдання), звязаўся са знаёмай сям'ёй настаўнікаў з Навагрудка і папрасіў дапамагчы з арганізацыяй такіх сустрэч. Сям'я (ён – былы дырэктар адной з навагрудскіх школ, яна – настаўніца англійскай мовы) хутка дамовіліся са сваімі знаёмымі з адной з навакольных вёсак на сустрэчу-прэзентацыю ў адным з вясковых клубаў і з дырэкцыяй гарадскога музея Адама Міцкевіча, бо разынкай запланаваных сустрэч павінна было стаць якраз толькі што ажыццёўленае другое выданне бітэлеўскага перакладу Адама Міцкевіча, некалькі экзэмпляраў якога планавалася перадаць у дар гэтаму самаму музею. Акрамя таго, выдаўцы меліся прывезці з сабою нямала іншай беларускамоўнай літаратуры. Аўтара гэтых радкоў арганізатары меркаванай паездкі, тэхнічную падтрымку якой ажыццяўляла грамадская культурніцкая кампанія "Будзьма беларусамі!", запрасілі ў якасці лінгвіста і літаратуразнаўцы, каб я мог больш падрабязна расказаць чытачам пра прывезеныя выдаўцамі кнігі і іх аўтараў. Вядомы творца, бард Зміцер Бартосік далучыўся да нашай суполкі, каб прэзентацыйныя сустрэчы мелі і мастацкую частку (ён падрыхтаваў цэлую нізку песень на словы расійскіх паэтаў-класікаў у перакладзе Рыгора Барадуліна).

Запланаваныя мерапрыемствы ну ніякім бокам не закраналі якіх-небудзь палітычных праблем і не прадугледжвалі ніякіх дыскусій на грамадска-палітычныя тэмы. Але іх арганізатарам было паведамлена, што на іх правядзенне патрэбна згода мясцовых улад – гэта значыць "ідэалагічнай вертыкалі". Напачатку навагрудскія настаўнікі былі абсалютна спакойныя: ну як можна знайсці зачэпку, каб забараніць літаратурныя сустрэчы-прэзентацыі? Але напярэдадні нашага выезду ў Навагрудскі раён той самай сям'і настаўнікаў паведамілі, не назваўшы ўцямных прычын, пра немагчымасць правядзення сустрэчы ў сельскім клубе. Калі ж наш мікрааўтобус ужо скіраваўся ў бок Навагрудка, яны са скрухай паведамілі нам па тэлефоне, што сустрэча ў музеі Адама Міцкевіча таксама не можа адбыцца. У сваім памкненні дагадзіць вышэйшаму начальству навагрудскія "вертыкальшчыкі" парушылі ўсе магчымыя і немагчымыя законы логікі і проста чалавечай прыстойнасці. У вызначаны час тыя чытачы, якіх настаўніцкая сям'я не здолела своечасова папярэдзіць пра "мудрае" рашэнне навагрудскіх уладатрымальнікаў, сабраліся каля будынка музея, але іх там ужо не чакалі...

А выдаўцам і пісьменнікам давялося скарыстацца гасціннасцю той самай настаўніцкай сям'і, якая паспела запрасіць паўтара дзясятка гасцей у свой утульны дом на ўскрайку горада. Там і адбылася шчырая размова пра літаратуру і пра тое, як "русский мир" канчаткова пасяліўся ў галовах тых, хто думае катэгорыяй "как бы чего не вышло" (прыгадваліся неўміручыя творы Салтыкова-Шчадрына і Булгакава).

Лявон БАРШЧЭЎСКІ.

P.S. Першай відавочнай прычынай, з якой трэба было б звольніць з працы ўсю ідэалагічную вертыкаль Навагрудка, павінен быў бы стаць факт адсутнасці кнігарняў у раённым цэнтры з такой багатай гісторыяй. Пра другую прычыну казаць нават не буду, бо тады мой непалітычны аповед перастане быць такім.

Я, вядома, хацеў бы ў бліжэйшыя дні даведацца пра тое, што адпаведныя чыноўнікі звольнены, але баюся, што яны атрымаюць нават заахвочванне: калі ўлада сама не чытае кніжак па-беларуску (хай яна мяне абвергне!), чаму яна павінна дазваляць рабіць гэта іншым?

ПАЗІЦЫЯ

Прапагандысцкая «Лінія Сталіна» не месца для фестывалю праваслаўнай моладзі

Фестываль праваслаўнай моладзі Мінскай епархіі вырашана правесці на «Лініі Сталіна». Гэтая навіна па-сапраўднаму абурыла многіх. Тэолаг Наталля Васілевіч нават звярнулася з лістом да мітрапаліта Мінскага і Заслаўскага Паўла.

"Яго Высокапраасвячэнству Высокапраасвяцейшаму Паўлу, Мітрапаліту Мінскаму і Заслаўскаму, Патрыяршаму Экзарху ўсяе Беларусі

Ваша Высокапраасвячэнства! Шаноўны Уладыка!

З вялікай занепакоенасцю звяртаюся да Вас з нагоды навіны... [illegible]

[illegible]

...чалавеку, які спрабаваў ператварыць нашу зямлю ў духоўную пустыню, у адпаведнасці з палітыкай якога знішчаліся не толькі святары, рэлігійныя дзеячы, але і сяляне, і рабочыя, і навукоўцы, і дзеячы культуры, і прадстаўнікі нацыянальных меншасцяў. І не мне расказваць Вам, шаноўны Уладыка, пра сталінскія...

...Таму я звяртаюся да Вас з прашэннем яшчэ раз перагледзець магчымасць правядзення заяўленага Хроснага ходу, узважыць усе яго адмоўныя духоўныя і рэпутацыйныя наступствы, а таксама ўлічыць меркаванне вернікаў, якія выступаюць супраць ушанавання імя ката і багаборца, няхай сабе і выпадковага...

...*за ўсё тое зло, якое адбылося ў нашай гісторыі. Не! Не проста Сталін вінаваты, не проста Ленін вінаваты, не проста Троцкі вінаваты – вінавата сістэма. Але мы павінны разумець, што перамога ў Вялікай Айчыннай вайне так ці інакш звязана з імем Сталіна. Тут галоўнае не выплюхнуць дзіця разам з вадой. Часам*...

...яе махавік? Спачатку Ленін, а потым Сталін. А ці не ведаеце, спадар Лепін, што ніякія абаронныя вузлы СССР побач з Заслаўем не сыгралі ніякай ролі падчас Вялікай Айчыннай вайны? Сёння "Лінія Сталіна" – чыста прапагандысцкі праект. У савецкім варыянце.

Любоў ЛУНЁВА.

ЧУЛІ?

У Беларусі замарозілі цэны на платныя медыцынскія паслугі

Пра гэта гаворыцца ў лісце намесніка міністра аховы здароўя Вячаслава Шылы, які апублікаваны ў газеце „Медицинский вестник".

Забарона ўведзена, каб забяспечыць стабілізацыю коштаў на платныя медыцынскія паслугі з улікам іх сацыяльнай значнасці. Міністэрства аховы здароўя даручыла ўсім суб'ектам гаспадарання забяспечыць выкананне гэтага мараторыя на кошты медыцынскіх паслуг. Мясцовыя органы ўлады кожны месяц павінны будуць падаваць інфармацыю пра тое, як гэтае даручэнне выконваецца.

ЖАХ!

Вырвалі з вушэй...

Сярод дня два мужчыны вырвалі ў пенсіянеркі з вушэй залатыя завушніцы.

Здарэнне адбылося ў Гродне сярод белага дня (а 15-й гадзіне) у раёне вайсковых могілак на вуліцы Белуша. Два мужчыны напалі на 77-гадовую пенсіянерку. Трымаючы яе за галаву, зламыснікі нахабна вырвалі з яе вушэй завушніцы.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Крок да Бразіліі

На чэмпіянаце Еўропы па баскетболе жаночая зборная заняла ганаровае 4-е месца і атрымала шанц патрапіць на Алімпіяду-2016.

Выхад нашых дзяўчат у паўфінал – гэта ўжо поспех, што б ні казалі шматлікія крытыкі. Ды і ў паўфінале беларускі прайгралі камандзе Сербіі, якая ў рэшце рэшт заваявала залатыя медалі еўрапейскага першынства.

"Мы патрапілі на алімпійскі кваліфікацыйны турнір, і гэта самае галоўнае", – сказаў галоўны трэнер зборнай Беларусі **Анатоль Буяльскі.**

Нагадаем, што паводле вынікаў прайшоўшага чэмпіянату вызначыліся чатыры калектывы ад Еўропы, якія з 13 па 19 чэрвеня 2016 года возьмуць удзел у алімпійскім кваліфікацыйным турніры. Імі сталі каманды Беларусі, Францыі, Іспаніі і Турцыі.

Увогуле, у кваліфікацыі за 5 пуцёвак у алімпійскі Рыа паспаборнічаюць 12 каманд, якія фінішуюць на кантынентальных першынствах услед за чэмпіёнамі: чатыры – ад Еўропы, тры – ад Амерыкі, па дзве – ад Афрыкі і Азіі, адна – ад Акіяніі.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

P.S. *На чэмпіянаце Еўропы ў матчы за "золата" зборная Сербіі перамагла каманду Францыі – 76:68. Бронзавыя медалі заваявалі іспанкі, якія ў гульні за 3-е месца выйгралі ў каманды Беларусі – 74:58.*

ГАСТРОЛЬ

Американские панки помогут строить детский хоспис

Панк-группа Rise Against из США, которая впервые приедет в Минск с концертом 1 июля, решила помочь в строительстве нового детского хосписа. Пятьдесят тысяч рублей с каждого билета, купленного на концерт, будут перечислены на счет общественной благотворительной организации.

Чикагские музыканты стали известны во всем мире благодаря своим социальным манифестам. Группу всерьез волнуют актуальные проблемы общества: неравенство, бедность, экологическая обстановка на планете. Именно поэтому, узнав про то, что на строительство нового здания для неизлечимо больных детей в Беларуси деньги собирают всем миром, Rise Against не могли остаться в стороне.

– *Я искренне считаю, что такие поступки надо совершать анонимно и без привлечения внимания прессы,* – говорит руководитель концертного агентства «Атом интертеймент» **Андрей Алексеев.** – *И поначалу мы не хотели афишировать этот акт доброй воли. Давно работаем с хосписом и помогаем чем можем. Когда узнали, сколько средств еще необходимо хоспису для завершения строительных работ, позвонили ребятам из Rise Against согласовать эту акцию. Они с радостью согласились и попросили нас рассказать об этом.*

Напомним, что деньги на строительство нового здания для Белорусского детского хосписа собираются всей страной. Работы на строительной площадке ведутся, однако средств пока недостаточно. Общественная благотворительная организация помогает неизлечимо больным детям и их семьям. К ребенку регулярно приходят врачи и сиделки, приезжают психологи. Кроме того, хоспис предоставляет необходимое оборудование и медикаменты своим пациентам.

– *Нам осталось собрать 3 млрд белорусских рублей, и хоспис будет построен уже к концу этого года. Спасибо вам за инициативу*! – поделилась последними денежными показателями специалист по привлечению ресурсов ОБО «Белорусский детский хоспис» **Светлана Гатальская**.

Концерт чикагских панк-рокеров состоится в клубе Re:public. Стоимость билетов – от 650 тысяч рублей.

Алина ВЕТРОВА.

КАМАНДЗІРОЎКА

Падатак на... пахаванне

Свае прозвішчы пад лістом у рэдакцыю паставілі 16 чалавек з вёскі Шпакоўшчына Полацкага раёна. Паводле іх слоў, калі раней 6 мільёнаў рублёў, якія выдзяляліся на пахаванне чалавека, было дастаткова, то зараз гэтых грошай не хапае. У вёсцы жыве шмат пенсіянераў і маламаёмных грамадзян, якія ледзь зводзяць канцы з канцамі, дадатковых некалькі мільёнаў узяць ім проста няма адкуль.

Аўтары пісьма скардзяцца і на тое, што нават элементарнае добраўпарадкаванне могілак не вядзецца: яны зарастаюць баршчэўнікам, дарогі разбітыя, а кантэйнеры для смецця кудысьці зніклі.

– *Зямля зарастае, ніхто за могілкамі не глядзіць,* – распавядае жыхарка Шпакоўшчыны **Жанна Мароз**. – *А грошы здзіраюць, і немалыя! Каб пахаваць чалавека побач са сваяком у адной агароджы, трэба заплаціць. Кошт зямлі складае 360 тысяч рублёў за квадратны метр, хаця зямлю ніхто не выкупляў.*

– *Наш сельсавет нас не заўважае,* – падключаецца да размовы пенсіянерка **Яніна Ліўманава**. – *Я тэлефанавала старшыні сельсавета, казала: "Прыязджайце да нас, збяром сход і ўсё вырашым". Адкуль узяліся такія пахаванні? Шасці мільёнаў не хапае! Гэта нешта незразумелае... Але ніхто так і не прыехаў.*

Раней, паводле слоў жыхароў Шпакоўшчыны, за гэтыя грошы куплялі адзенне нябожчыку, аднавяскоўцы дапамагалі капаць магілу, накрывалі жалобны стол і нават на помнік яшчэ заставалася. З пачатку гэтага года, каб пахаваць чалавека, сваякі павінны абавязкова звяртацца ў рытуальную службу, якая і будзе займацца арганізацыяй пахавання. Зразумела, за грошы.

Цікаўлюся ў жыхароў вёскі, навошта ў абавязковым парадку карыстацца паслугамі рытуальнай канторы?

– *У гэтым увесь сэнс,* – у адзін голас кажуць жанчыны. – *Па-першае, трэба з'ездзіць у Полацк за майстрам з канторы, які адмерыць кавалак зямлі, каб пакласці нябожчыка. Гэты майстар дае нейкую квітанцыю, што ўсё аплачана, і толькі тады можна хаваць чалавека. Без гэтага майстра нават магілу нельга капаць. Потым майстра трэба адвезці назад. Такая паездка з горада ў Шпакоўшчыну абыдзецца ў 300–400 тысяч. Магілу рытуальная кантора выкапае, але за вялікія грошы. У нас жывуць не багатыя людзі, каб маглі за ўсё плаціць.*

– А ці былі выпадкі, калі хтосьці без дазволу рытуальнай службы хаваў чалавека?

– *Калі я тэлефанавала ў сельсавет, каб высветліць, што за абдзіралаўка адбываецца, старшыня мне сказала: "Зараз рытуальная служба будзе займацца пахаваннямі, калі патрэбны помнік, яны таксама паставяць",* – распавядае Яніна Ліўманава. – *Не так даўно было пахаванне, і сваякі памерлага не з'ездзілі ў кантору і самі выкапалі яму. Прыехаў нейкі чалавек з рытуальнай канторы, крычаў на іх: маўляў, вы не мелі права без дазволу самі капаць магілу. Гэтыя правілы з'явіліся толькі з пачатку года, раней усё было нармальна. Самі хавалі, і грошай хапала, і ўсё па-людску было.*

Паводле слоў Яніны Ліўманавай, такая сітуацыя склалася толькі ў іх вёсцы. Пенсіянерка тэлефанавала знаёмым у Глыбоцкі раён, але там толькі здзівіліся гэтаму новаўвядзенню.

Паслухаўшы некаторых аўтараў пісьма, я вырашыў сустрэцца са старшынёй мясцовага сельскага Савета. І вось што пачуў.

АФІЦЫЙНА

Марыя СЦЕПУЛЁНАК: «Так зручней»

*"Народная Воля" звярнулася да **Марыі Сцепулёнак**, старшыні Астроўшчынскага сельсавета, у склад якога ўваходзіць вёска Шпакоўшчына, і папрасіла пракаментаваць сітуацыю.*

– Згодна з заканадаўствам, усе могілкі перададзены спецыялізаванаму камбінату "Рытуал", які знаходзіцца ў Полацку, – *распавядае Марыя Сцепулёнак.* – Нябожчыку даюць адзінарную магілу (1,40 на 2 м) – у гэтым выпадку ніякая аплата не спаганяецца. Трэба заплаціць толькі за пасведчанне на пахаванне – гэта каля 45 тысяч. Калі ў адной агароджы ўжо быў пахаваны чалавек, а сваякі хочуць пахаваць побач іншага, то пры ўмове, што агароджа не перавышае нормы (2 м на 2,40 м), грошы таксама ні за што не бяруцца. Але калі хаваюць памерлага і агароджваюць зямлю, дзе можа змясціцца яшчэ пяць чалавек, то за квадратныя метры ўжо ідзе плата.

У маім сельсавеце пад кантролем знаходзяцца 19 могілак. Што старшыня з двума памочнікамі можа добраўпарадкаваць на такой колькасці могілак? З 1 студзеня могілкі перададзены камбінату. Зараз у "Рытуале" ўсё размеркавана: прызначаныя глядзяць за могілкамі. У тым ліку і ў Шпакоўшчыне ўжо за кароткі прамежак часу было ўбрана 6 могілак. Кучы смецця спалілі, адходы, якія не прыбіраюцца, закапалі.

"Рытуал" робіць вялікую работу. Людзі яшчэ не прывыклі да новаўвядзенняў. Патрэбны час, каб насельніцтва пераканалася, што так зручней.

Дарэчы, пытанне пра могілкі ўзняла Яніна Ліўманава, якая нікога не хавала, маўляў, не хапае грошай, якія выдзяляюцца... Няхай хаця б адзін чалавек пакажа квітанцыю, колькі грошай было аплачана! Калі хтосьці не жадае хаваць сам, то, натуральна, "Рытуал" бярэ плату за паслугі.

– Жыхары кажуць, што самім хаваць нельга...

– Ужо можна. Памёр чалавек, арганізацыя, у якой ён працаваў, усе клопаты бярэ на сябе. Можна хаваць і самім. Калі з'яўляецца нейкае новаўвядзенне, то здаецца, што гэта дужа страшна. Пройдзе хаця б год, і людзі зразумеюць, што так лепш і зручней. Тым больш што большасць людзей «за».

– У лісце больш за паўтара дзясятка прозвішчаў тых, хто супраць...

– У мяне ёсць фатаграфіі старых могілак. Можаце пагледзець, якія яны былі тады і якія сталі за апошнія паўгода.

Пытанне аб перадачы могілак спецыялізаваным камбінатам узнімалася ўжо даўно. Я лічу, што гэта правільна.

Раман ВАСЮКОВІЧ.
Фота аўтара.
Полацкі раён.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЧЭРВЕНЯ 2015 г.

ЗАКУЛІССЕ

Ад Чаргінца – да Пятровіча

Валерый Гапееў уступіў у незалежны Саюз беларускіх пісьменнікаў

Два гады таму празаік Валерый Гапееў выйшаў з шэрагаў афіцыйнага Саюза пісьменнікаў Беларусі (СПБ). Прыкладна ў той жа час заявы пра выхад напісалі празаікі **Андрэй Федарэнка** і **Алесь Наварыч**, дзіцячая пісьменніца **Алена Масла** і паэтэса **Раіса Баравікова**. Адной з прычын стала дзейнасць партала "ЛитКритика.by". У допісах яго заснавальніка і асноўнага аўтара Аляксандра Новікава многія літаратары бачылі абразы і зняважу. Справа набыла гучны рэзананс, і неўзабаве Новікаў быў выключаны з СПБ.

Але аб сваім рашэнні Гапееў не шкадуе: *"Пераканаы, калі б не заявы пяцёх, Новікава не выключылі б, і ён дзейнічаў бы па-ранейшаму. Скажу шчыра: за год да свайго выхаду я пісаў ліст старшыні саюза* (Мікалаю Чаргінцу. – **Рэд.**), *прасіў звярнуць увагу на сайт, на тон і змест артыкулаў. Пісьмова мне не адказалі, а па тэлефоне далі зразумець, што я не туды гляджу і не тое бачу. Праз год сітуацыя стала настолькі відавочнай, што я напісаў заяву на выхад. Мяне выключылі, у "развітальнай" размове адпрэчылі ўсе мае прэтэнзіі. Прайшоў час, і Аляксандра Новікава выключылі, выпраўляючы "памылку". Сябры абласнога аддзялення пераконвалі мяне: "Уступай наноў!" Выбачайце, чаму я павінен падаваць заяву, калі памылку выпраўлялі вы?"*

Аднак заяву на ўступленне ў Саюз беларускіх пісьменнікаў Гапееў напісаў толькі праз год. *"Вельмі няпроста быць аднаму ды яшчэ ў правінцыі,* – кажа пісьменнік, які стала жыве ў Івацэвічах. – *Прыналежнасць да нейкай вялікай арганізацыі аднадумцаў-творцаў многае значыць. Не скажу, што мне не хапала стасункаў... Мне не хапала саўдзелу. І праз два гады я адчуў гэта дастаткова востра".* Гапееў прыехаў у Мінск і выступіў перад Радай СБП, якую ўзначальвае Барыс Пятровіч. "Схлушу, калі скажу, што не хваляваўся, – прызнаецца пісьменнік. – Але ўсё шчыра расказаў ад пачатку. Можа, таму пытанняў амаль не задавалі".

Чаго чакае літаратар ад сяброўства ў новым саюзе? *"Большай асабістай адказнасці ў сваёй працы і публічных выступленнях. Я не жартую. Спадзяюся, што і конкурсы і іншыя мерапрыемствы, якія праводзіць СБП, надалей не пазбавяцца сваёй адкрытасці і будуць папулярызаваць літаратуру (а не даваць "всем сестрам по серьгам")".*

Як паставіліся да учынку Гапеева яго калегі? *"Праца – гэта праца, а творчасць – гэта амаль асабістае. Годзе за кожным крокам чалавека шукаць нейкія палітычныя ці ідэалагічныя адценні. Ёсць жа яшчэ і ідэйныя, маральныя памкненні. Канешне, чалавеку нельга адарвацца ад грамадства і быць па-за палітыкай. Але ж творчасць – усяго толькі творчасць. У яе зусім іншыя мэты і сродкі. Проста сам хачу быць у тым асяродку, дзе найвышэй ставіцца менавіта літаратура як мастацтва",* – выказвае сваё меркаванне пісьменнік.

Дасье «Народнай Волі»

Валерый Гапееў нарадзіўся ў пасёлку Восава Гомельскай вобласці. У 1982 годзе скончыў Мінскі электратэхнікум па спецыяльнасці «радыёсувязь і радыёвяшчанне». У 1982–1984 гадах служыў у арміі. Працаваў майстрам у вучылішчы, наладчыкам на мінскім заводзе «Інтэграл», токарам, аператарам станкоў з лічбавым кіраваннем, інжынерам-тэхнолагам на заводзе ў Івацэвічах. З 1997 года – у газеце «Івацэвіцкі веснік», адказны сакратар. Аўтар шэрагу кніг для падлеткаў («Пастка на рыцара», «Урокі першага кахання», «Ведзьміна Тоня», "Я размалюю для цябе неба", "Сонечная паляна"), а таксама рамана "Праклён".

Дарэчы

Таксама сябрамі Саюза беларускіх пісьменнікаў сталі **Міхаіл Валодзін**, які атрымаў вядомасць сваёй кнігай пра Мінск "Наш стары добры Вавилон"; малады паэт **Ігар Канановіч**; сустаршыня аргкамітэта па стварэнні партыі «Беларуская хрысціянская дэмакратыя», аўтар першага беларускага фэнтэзі "Сем камянёў" **Аляксей Шэін**; гісторык **Уладзімір Хільмановіч**, а таксама празаік, адзін з аўтараў "Народнай Волі" **Леанарда Юргілевіч**.

Дзяніс МАРТЫНАЎ.

ПРАБЛЕМА!

Егор КОРЕНЕВСКИЙ: «О «плохих» генах сирот говорят те, кто не хочет ими заниматься»

Сиротам можно помогать по-разному: вручить подарок, покатать на спортивной машине, дать билет на концерт или купить килограмм конфет. А некоторые дарят себя. В какой роли? А вот в такой...

В Беларуси начался необычный проект – наставничество, о котором «Народная Воля» рассказала 26 мая.

О том, как помочь сироте, приходя к нему раз в неделю, что нужно брошенному ребенку и может ли эта добровольная работа изменить общество, рассказал один из первых наставников Беларуси Егор Кореневский.

– Вы сами совсем молоды, как оказались в проекте наставничества?

– Благодаря друзьям. При их помощи два года назад пришел в минский интернат волонтером. Мне было 24 года, воспитаннику по имени Бахрам – 15. Когда он был маленьким, брак его родителей распался: отец ушел из семьи, мать серьезно заболела. Троих детей – у Бахрама старшая сестра и младший брат – отдали в интернат.

– 15 лет – переходный возраст, в который даже ребенок из полной семьи может повести себя агрессивно. С воспитанником интерната и вовсе сложно наладить отношения?

– У Бахрама была поддержка в лице сестры и брата, поэтому, наверное, и контакт с ним установили быстро. Подросток думал об образовании, я предложил помощь в физике и математике – так началось наше общение. Встречались раз в неделю, предварительно созвонившись, – у Бахрама, как у почти каждого ребенка из интерната, был мобильный телефон – подарок итальянской семьи, принимавшей его летом. Здесь надо отметить, что сироты быстро привыкают к спонсорской помощи, а вот в сложной ситуации их мало кто поддерживает. Попав в больницу с отравлением, парень оценил мое внимание, понял, что я рядом не только ради занятий, что мне не безразличны его здоровье, его судьба. С этого времени в отношениях наступил перелом – я завоевал доверие подростка.

– Кому вообще доверяет ребенок-сирота?

– Никому. В редких случаях – работникам интерната, учителям, одноклассникам... Отсутствие здорового общения накладывает отпечаток: по статистике, всего около одного процента детей из интерната получают высшее образование. Нет родителей – некому помочь выяснить информацию о поступлении, поддержать, одобрить. Такому ребенку сложно расти как личности.

– Поэтому он наверняка ценит участие своего наставника и надеется, что тот не будет общаться еще с кем-то из детей?

– Такого не было. Приезжая, я часто спрашивал: кто еще хочет заниматься? Дети не стремились к общению.

– Привыкнув к добрым «одноразовым» дядям и тетям с подарками, не начинают ли они просить не знаний, а денег на телефон?

– К сожалению, люди часто откупаются от сирот. Польза от материальной помощи есть, однако при помощи только подарков не вырастить личность. Хочешь сделать из сироты доброго человека – дари ему себя хотя бы раз в неделю.

– Кто вырастает из воспитанника интерната, от которого откупались взрослые?

– Человек, которому сложно найти профессию, не обладающий мотивацией и сильными личностными характеристиками. Ему тяжело влиться в общество, ведь для стремления наверх нужен пример, которого нет.

Я пытаюсь стать таким примером. Жаль только, встретились мы поздновато – парень запустил учебу и не смог перейти в старшие классы. Сегодня он получает специальность, по моему предложению поступил на языковые курсы, часть оплаты которых взяли на себя спонсоры, строит планы на поступление в Лингвистический университет, чего уже добилась старшая сестра. Семья, принимавшая мальчика в Италии, предложила ему получить образование в их стране, но Бахрам пока отказывается, полагая, что с хорошим образованием заработать можно и здесь. Одним словом, история моего воспитанника еще пишется.

– Как относитесь к общепринятому мнению, будто бы в ребенке из интерната набор «плохих» генов, с которыми рано или поздно столкнется «усыновитель»?

– О генах говорят те, кто не хочет брать наставничество над сиротами.

– В 2015 году в Беларуси планировали закрыть интернаты, но их даже не стало меньше. В Киеве это получилось – не в последнюю очередь благодаря проекту наставничества. Удастся ли такое гражданам Беларуси?

– По статистике, в стране около 80 процентов браков заканчиваются разводом: представители общества потребления хранят вещи, а не отношения, хотят брать, ничего не отдавая взамен. Что будет с нашими интернатами и детскими домами, покажет время, отмечу только: проблемы, которые появляются в процессе работы наставника с воспитанником, свидетельствуют об их росте.

– Вот только некоторые пытаются расти за счет сирот. Одна из женщин, пожелавшая работать наставником, разоткровенничалась и сообщила о смерти сына, которого пытается заместить воспитанником.

– Такова жизнь: потеряв одно, люди ищут другое, меняют жизнь, пытаются стать другом сироте. Но если ты думаешь только о себе, ребенок почувствует фальшь, и это никому не пойдет на пользу.

– Что посоветуете человеку, раздумывающему о помощи сироте в качестве волонтера-наставника?

– Соглашаться, ведь это поможет не только ребенку, но и ему самому. Беря на себя ответственность, ты растешь, понимаешь, на что готов, и помогаешь расти другому человеку. Мне участие в проекте помогло осознать, что это такое – быть мужчиной и отцом, поэтому, когда придет время, я знаю, что справлюсь с этой ответственностью.

Елена АНКУДО.

ПРОЕКТ

«Пять минут от Дружной, а такие трущобы...»

Район столичной автостанции ждет большая перестройка

Самое главное изменение – это расширение железнодорожного вокзала. Как рассказал **Марк Шумячер**, главный архитектор проекта по переустройству Дружной, со стороны автостанции появятся дополнительные пути и платформы.

На них смогут останавливаться обычные поезда и электрички, которые курсируют по городским линиям. Пока они ходят до Заславля и до Руденска, но их маршруты планируют продлить (к примеру, на северо-запад – до Молодечно) и пустить по всем четырем направлениям. В районе Дружной будет построено дополнительное здание железнодорожного вокзала (поэтому он станет двусторонним). Для связи между старым и новым корпусами будет продлен существующий конкорс (зал ожидания с выходами на платформы, который проходит над путями). Для поездов, которые направляются в Национальный аэропорт Минск, планируют построить несколько тупиковых путей. Кстати, конечная остановка троллейбусов и автобусов, которая сейчас существует на Дружной, исчезнет. На площади будет организовано кольцевое движение.

Между улицей Толстого и железнодорожными путями появится своеобразный аналог «Короны» – торгово-развлекательный центр «Минск Сити Молл» (теперь на этом месте – деревянная застройка по улице Рабкоровской, которую снесут). Спонсировать строительство центра собирается «Амтел Сити Молл». Это дочерняя структура кипрской компании Ammeasco Holdings Limited. Три года назад предполагалось, что сумма прямых иностранных инвестиций компании составит более 10 миллионов долларов США. Но, как рассказал **Марк Шумячер**, речь первоначально шла о двухэтажном здании. По инициативе инвестора число этажей увеличили до четырех. Поэтому сумма инвестиций может возрасти.

Еще одно крупное здание появится между улицами Толстого и Могилевской – как старой, так и новой (в Минске есть две улицы с таким названием, которые к тому же пересекаются). 30-этажная высотка пока позиционируется как административное здание. Что там разместится, решать инвестору. В связи с этим деревянная застройка в этой части города также пойдет под снос.

Сложно сказать, обрадует ли это известие местных жителей. Но вот другие минчане точно были бы рады оказаться на их месте. На обсуждение проекта пришла жительница улицы Уфимской. Дома, расположенные на ней, смотрят на Дружную и на станцию метро «Институт культуры» из-за железнодорожных путей. В начале 1970-х местным жителям объявили: квартал идет под снос, поэтому ничего строить и благоустраивать нельзя. От частной застройки осталось всего несколько построек. Дом, где участница обсуждения живет со старенькой мамой (ветераном войны), построен в 1918 году. Воду приходится носить из колонки, туалет – на улице. «Пять минут от Дружной, а такие трущобы! – возмущенно говорит женщина. – Не стыдно городу их держать?» «Городу, наверное, стыдно... – отвечает архитектор и обращается к чиновнику: – Денис Александрович, прокомментируйте». **Денис Жибуль**, заместитель главы администрации Октябрьского района, поясняет: «Ближайшие два года вас никто не снесет». «Эти ответы нам дают с 1970-х годов», – с горечью замечает женщина.

Архитекторы планируют решить вопрос и с парковкой. «На этой территории проживает 40 тысяч человек, а ставить машины негде, – говорит Марк Шумячер. – Только 20 процентов населения обеспечено стоянками". На месте деревянной застройки, что расположена на улице Могилевской и идет под снос, будут построены офисные здания. Они станут своеобразным буфером для близлежащих домов – закроют их от шума поездов. А на первых этажах можно будет разместить паркинги.

Еще от двух озвученных идей буквально захватывает дух. Как отметил Марк Шумячер, теперь у проспекта Независимости есть только один «дублер» – проспект Дзержинского. Чтобы еще больше разгрузить главную улицу города, архитекторы предлагают прорыть под вокзальными путями тоннель. Тогда с улицы Жуковского можно будет сразу попасть на Ульяновскую. Вторая идея – сделать часть улицы Кирова, прилегающей к вокзалу, пешеходной. Тогда люди смогут попасть к поездам пешком, а транспорт на этом отрезке дороги уйдет под землю.

Как будет реализовываться проект? Рассказ Марка Шумячера позволяет представить все бюрократические процедуры. «Проект получил положительное заключение Комитета архитектуры и градостроительства Мингорисполкома. Сейчас он находится на согласовании в санитарной службе города. После общественного обсуждения (возможно, минчане укажут на какие-то шероховатости) пойдет процедура согласования с Министерством природных ресурсов. После этого проект отправится на республиканскую экспертизу. Затем его передадут в Мингорисполком. Как только документ утвердят, он станет законом».

Впрочем, Шумячер откровенно признается: вопрос только в финансировании, а его не всегда достаточно. Как оказалось, разработка проекта, который полтора года готовили три института («Минскградо», «Белжилпроект», «Минскметропроект»), а также специалисты пассажирской службы Белорусской железной дороги, была оценена в сумму более одного миллиарда белорусских рублей. Да и то едва ли не половина вернулась налогами. «Работали практически бесплатно, за идею», – говорит Шумячер. В любом случае на первом этапе (до 2020 года) будут реализованы проекты, под которые уже найдено финансирование (в частности, речь идет о торгово-развлекательном центре «Минск Сити Молл»). Остальные – по мере появления инвесторов.

Максим ПЛОТНИКОВ.

СПОРТ

Счет идет на миллионы

Около 5 миллионов долларов направил Президентский спортивный клуб на выплату стипендий перспективным спортсменам за 10 лет. Об этом сообщил исполнительный директор Президентского спортивного клуба Андрей Карпович.

«На данный момент средняя стипендия в месяц составляет порядка 3,5 миллиона рублей», – отметил Андрей Карпович во время онлайн-конференции на сайте БЕЛТА.

Кстати, на прошлой неделе стало известно, что бюджет Президентского спортивного клуба в 2014 году составил около 2,1 миллиона долларов.

Напомним, что в Центральный совет клуба входят оба старших сына президента Беларуси Александра Лукашенко. Председателем Центрального совета организации недавно был переизбран Дмитрий Лукашенко.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Галоўны гол у жыцці

Футбаліст "Слуцка" Сяргей Лявіцкі вельмі арыгінальна адзначыў свой гол, забіты ў гульні супраць гродзенскага "Нёмана".

Спачатку ён паразіў вароты сапернікаў, а затым падбег да трыбуны, дзе сядзела яго дзяўчына, стаў перад трыбунай на адно калена і зрабіў каханай прапанову рукі і сэрца.

ФОТАФАКТ

У Віцебску правялі «Барадулінкі»

Упершыню ў абласным цэнтры прайшлі імпрэзы, прысвечаныя народнаму паэту Беларусі Рыгору Барадуліну.

Арт-праекты паводле ініцыятывы віцебскай моладзі і Цэнтра сучаснага мастацтва сталі данінай памяці Дзядзьку Рыгору. У дворыку дома №7 па вуліцы Талстога ладзілася шмат культурніцкіх падзей гарадскога маштабу, але такой вялікай колькасці культурніцкіх праектаў, увасобленых разам, гараджанам бачыць яшчэ не даводзілася.

«Назва "Барадулінкі" – даніна павагі да асобы і творчасці народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна.

"Барадулінкі" – гэта і кірмаш вырабаў маладых майстроў хэнд-мэйду, і выступленне кіраўніка ПЭН-цэнтра Андрэя Хадановіча, і продаж сувеніраў і кніг, і "Спеўны сход", і паказ лепшых айчынных кароткаметражак. Імпрэза мусіць нагадаць пра асобу нашага земляка і творцы», – сказаў каардынатар віцебскай Арт-базы Уладзімір Булаўскі.

РЕДКИЙ СЛУЧАЙ

Большой куш

Белорусский инженер Василий Фирсов победил на престижном турнире по покеру, который проходил в Лас-Вегасе в рамках чемпионата мира.

Василий стал первым белорусом, получившим золотой браслет, а его выигрыш составил 437 тысяч долларов.

Это первая настолько крупная победа гражданина Беларуси на международных турнирах по покеру. Прежде золотого браслета удостаивался Алекс Болотин, переехавший из нашей страны в США.

До этого высшим достижением Василия Фирсова было второе место на этапе WPT Grand Prix de Paris во Франции. Тогда призовые белоруса составили 315 тысяч.

Кстати, помимо Василия в турнире принимал участие еще один белорус – Вадим Маркушевский. Он занял пятое место, а выигрыш его составил 76 тысяч долларов. Всего в турнире принимали участие 682 человека.

ТРАГЕДЫЯ

Патануў у калодзежы

У калодзежы прыватнага дома ў Давыд-Гарадку (Столінскі раён) патануў хлопчык, якому было 2 гады і 9 месяцаў.

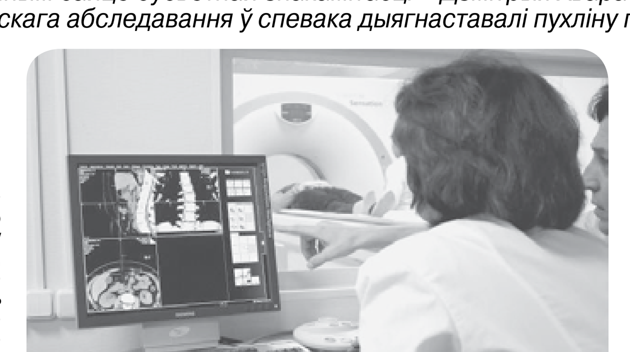
Малы гуляў у двары, а потым забраўся на вечка калодзежа і праваліўся ўніз. Паводле папярэдняй інфармацыі, пры падзенні ён стукнуўся галавой. Вады ў калодзежы было няшмат – 50–60 сантыметраў, аднак трагедыі пазбегнуць не ўдалося.

МЕДДАВЕДКА

Выявіць пухліну мозга...

Пухліна мозга стала прычынай смерці 40-гадовай Жанны Фрыске. Прыхільнікі развіталіся са спявачкай, і амаль адразу трывожная навіна з'явілася на афіцыйным сайце сусветнай знакамітасці – Дзмітрыя Хварастоўскага: пасля медыцынскага абследавання ў спевака дыягнаставалі пухліну галаўнога мозга.

Наколькі часта сустракаецца гэтая хвароба і як яе не прапусціць?

Беларускія анколагі канстатуюць: прыкладна ў 50% выпадкаў урачы выяўляюць у пацыентаў пухліны галавы і шыі, калі хвароба ўвайшла ў трэцюю-чацвёртую стадыю. Як кажуць медыкі, адбываецца гэта звычайна не па віне ўрачоў – хворыя альбо баяцца звяртацца за дапамогай, альбо не завастраюць увагу на знешнія змены, якія з'явіліся.

Каб прыцягнуць увагу да праблемы, у Беларусі сістэматычна арганізоўваюцца прафілактычныя акцыі па ранняй дыягностыцы злаякасных новаўтварэнняў. Запрашаюць на іх усіх жадаючых. Адна з такіх акцый – па ранняй дыягностыцы пухлін галавы і шыі адбудзецца 21–25 верасня 2015 года ў лячэбных установах Мінска і рэгіёнаў. Галоўны арганізатар мерапрыемства – РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М.Аляксандрава.

– *Мы не ставім мэтай выявіць як мага больш разнастайных пухлін галавы і шыі, наша задача – паказаць, што праблема існуе: людзі павінны не цягнуць да апошняга, а прыходзіць на агляд да спецыялістаў,* – заявіла агенцтву «Мінск-Навіны» старшы навуковы супрацоўнік аддзела рэканструктыўна-аднаўленчай хірургіі РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі кандыдат медыцынскіх навук **Наталля Трызна**. – *Фармат правядзення акцыі такі: пацыента абследуе мультыдысцыплінарная брыгада ў складзе анколага, ЛОР-урача і стаматолага. Будзем праводзіць папярэдні запіс праз cal-цэнтр, але калі пацыент звернецца самастойна, без запісу, дык не адмовім, абавязкова прымем.*

Анколаг нагадала, што ў 2014 годзе ў Беларусі праводзілася падобная акцыя, і ў 10% тых, хто звярнуўся, былі выяўлены перадпухлінны стан, дабраякасныя і злаякасныя новаўтварэнні.

ДА СЛОВА

Паўтара працэнта ўсіх выпадкаў злаякаснай пухліны

У Беларусі назіраецца рост анкалагічных захворванняў: за апошнія дзесяць гадоў на 18,4%.

– *У свеце па колькасці анкалагічных хворых, якія стаяць на дыспансерным уліку ва ўстановах аховы здароўя, мы знаходзімся дзесьці пасярэдзіне*, – канстатуе дырэктар РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі прафесар **Алег Суконка**. – *Акрамя дрэннай спадчыннасці да ўзнікнення і развіцця злаякасных пухлін прыводзіць старэнне насельніцтва, курэнне, няправільнае харчаванне. Беларусы ядуць шмат салодкага, а пухліна «сілкуецца» ў асноўным глюкозай, адсюль і перадумовы да развіцця хваробы.* Паводле слоў Алега Суконкі, у апошнія два гады часцей за ўсё ў беларускіх мужчын сярод усіх відаў раку дыягнастуецца рак прастаты, у жанчын – рак малочнай залозы. Найбольшая колькасць штогадовых выпадкаў смерці адбываецца ад раку лёгкіх, страўніка, печані, тоўстай кішкі і малочнай залозы.

Што тычыцца раку мозга, то гэтая хвароба небяспечная, але сустракаецца рэдка. Па статыстыцы, на рак мозга даводзіцца толькі 1,5% усіх выпадкаў злаякаснай пухліны. Прычым большасць злаякасных пухлін галаўнога мозга – гэта другасныя пухліны, то бок яны ўяўляюць сабой метастазы раку іншых органаў.

Дагэтуль медыкі не маюць канкрэтнага адказу на пытанне, з-за чаго ўзнікае пухліна галаўнога мозга. Вядома, што пэўныя фактары на кожным этапе развіцця раку спрыяюць яго прагрэсу або рэгрэсіі. Некаторыя людзі жывуць з пухлінай мозга шмат гадоў, нават не ведаючы, што яна ў іх ёсць.

Сімптомы пухліны галаўнога мозга розныя. Але часцяком першыя прыкметы раку мозга з'яўляюцца на позніх стадыях захворвання. Тым не менш нагодай для турбот і звароту да ўрача павінны быць галаўны боль, які не паддаецца ніякім лекам, абязбольваючым і сасудзістым прэпаратам, калі галава баліць звычайна раніцай, непакоіць галавакружэнне, шум у вушах, млоснасць і ваніты, не звязаныя з прыёмам ежы.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

АСОБА

Міхаіл ЦЭЙЦІН: «Стойку на руках магу зрабіць і зараз»

"Народная Воля" павіншавала легендарнага беларускага трэнера па акрабатыцы Міхаіла ЦЭЙЦІНА з 95-годдзем.

"Зараз моладзь, як глісты…"

– Не хочуць студэнты вучыцца, – уздыхае мой суразмоўца. – Гэта зараз, напэўна, такая агульная з'ява ва ўсіх ВНУ. Якасць навучання нікога не цікавіць...

– Раней нацыя была больш фізічна здаровай?

– Пра што вы кажаце?! Зараз стан фізічнага развіцця моладзі такі, што проста катастрофа! Як глісты, непрыемна глядзець. І Міністэрства адукацыі ў гэтым накірунку мала што робіць, бо, на мой погляд, школьная праграма абсалютна непісьменная. У школе галоўная задача – прывучыць школьнікаў да фізічных практыкаванняў, прымусіць палюбіць іх. У мяне распрацавана такая сістэма, але гэта, відаць, нікому не цікава...

У гэтым плане я ўспамінаю сваю маладосць, дык тады ж быў культ фізічнага развіцця! Усе хацелі быць моцнымі і хуткімі. Часткова гэта яшчэ і ад таго, што час быў перадваенны, але ўсё ж такі і дзяржава гэтаму надавала вялікую ўвагу. Я таксама шмат займаўся спортам у маладыя гады... Вось паглядзіце на гэты ўнікальны здымак – на ім зборная юнакоў па гімнастыцы Горацкага раёна на чэмпіянаце СССР. 1934 год. Тады ж усе раёны выстаўлялі каманды. У Мінску мы занялі 3-е месца, пасля чаго нас паслалі ў Маскву.

– Падабалася гімнастыка?

– О-о, не тое слова! Я памятаю, што тады паказалі фільм "Знак Зера", і там галоўны герой быў такі спрытны, што ўсе літаральна захварэлі гэтым. У дварах будаваліся перакладзіны, вешалі кольцы, моладзь круцілася на іх... А ўвогуле, ведаеце, хто мне даў такую любоў да фізічнай культуры і спорту? Мая настаўніца біялогіі. Яна так прыгожа распавядала пра прыгожую мускулатуру чалавека!..

Розная вайна

– Вы прайшлі дзве вайны. Спорт дапамагаў вам выжыць?

– Вельмі! Калі фарсіравалі Сож, плылі пад абстрэлам, пад кулямі. І нармальна, хапіла сіл. І сам жывы, і зброю захаваў. Паўтаруся: тады нормы "Гатовы да працы і абароны" (ГПА), якія мы здавалі, былі не дзеля галачкі на паперы. Моладзь на самай справе была моцная і фізічна развітая. Дарэчы, у 1938 годзе я атрымаў знак выдатніка ГПА ў Крамлі ў ліку першых дванаццаці беларусаў.

– Сёння вы часта ўспамінаеце свае ваенныя гады?

– А як жа гэта выкінуць з памяці? На пачатку вайны было надзвычай складана. Але я не ведаю выпадку, калі хто-небудзь не верыў бы ў перамогу. Хоць немцы і раскідвалі лістоўкі, што да 25 ліпеня 1941 "вёска Масква" будзе ў іх руках. Сам я ваяваў у пяхоце, затым быў сувязістам, пасля – у авіяцыі... Успамінаецца, як на вайне мне ледзь не ампутавалі нагу. Тады, можна сказаць, дапамог выпадак. Восенню 1941-га мяне паранілі пад Яльцом. Адвезлі ў шпіталь у Тамбоў, вырашылі, што нагу неабходна ампутаваць, каб не пачалася гангрэна. На раніцу прызначылі аперацыю. Але пачалася бамбёжка, нас накіравалі на ўсход, я 19 дзён ехаў без перавязкі! Прывезлі ва Уфу, планы па ампутацыі ў дактароў не змяніліся, і тут я сустракаю Барыса Навумавіча Цыпкіна – свайго былога выкладчыка, які ў Інстытуце фізкультуры чытаў нам траўматалогію. Гляджу, а прафесар Цыпкін – ужо генерал, начальнік хірургічнага ўпраўлення Паўднёва-Уральскай ваеннай акругі. Пагледзеў ён маю нагу і сказаў, што чэрві, якія развяліся на ране, з'елі ўвесь бруд, так што пагрозы гангрэны ўжо няма.

– Міхаіл Ільіч, вы распавядаеце, што ўсе верылі ў перамогу. А ў Сталіна народ верыў?

– Ведаеце, я гарэлку піў са Сталіным, калі давялося патрапіць да яго на прыём 20 ліпеня 1940 года. Банкет быў з 10 вечара да дзвюх гадзін ночы. Тады ж штогод праводзіліся Усесаюзныя фізкультурныя парады, у якіх удзельнічаў і я, і пасля аднаго з іх Сталін зрабіў у гонар удзельнікаў парада, хто быў добраахвотнікам фінскага фронту. Памятаю, на развітанне Сталін мне працягнуў руку, але побач са мной стаяў беларускі футбаліст Яша Ермакоў, які ў гэты момант хуценька прыбраў маю руку і працягнуў сваю. Дарэчы, выступаў Сталін складна, ведаў розныя спартыўныя нюансы. Не тое што Хрушчоў, які пасля вайны заявіў: маўляў, хацеў усе вашы стадыёны і спартыўныя пляцоўкі перакапаць пад кукурузу. І такую бязглуздзіцу нёс дзяржаўны дзеяч!

– Вы ведалі пра мільёны расстраляных па загадзе "лепшага сябра ўсіх фізкультурнікаў"?

– Так, знішчалі прыстойных людзей, цудоўных спецыялістаў, геніяльных военачальнікаў.

– Спартыўныя дзеячы таксама траплялі пад рэпрэсіі?

– Усе траплялі. Быў у Беларусі такі старшыня камітэта па фізічным выхаванні і спорце Панфілаў. Ён атрымаў ордэн, а праз некалькі дзён яго расстралялі. Вораг народа. Мы адчувалі, што нешта адбываецца не так, бо ведалі людзей, якіх знішчалі. Ведаю, што ў адну ноч ці то ў 36-м, ці то ў 37-м у Оршы расстралялі ўсіх праваслаўных святароў, ксяндзоў і рабінаў. Мой сусед быў святар, цудоўнейшы чалавек. Быў такі час... Памятаю, перад вайной з'явіліся магазіны "Торгсін", дзе тавары можна было набыць за валюту. Некаторыя людзі заходзілі ў крамы, проста каб паглядзець, нічога не набывалі, але ўжо і гэтага было дастаткова, каб чалавека можна было паставіць да сценкі. Ды яшчэ і катавалі тыдзень, каб прызнаўся, дзе валюта ды золата. Гэта было жудасна!

– Адным словам, ішла вайна і супраць уласнага народа?

– Безумоўна! Мы ўсю ноч слухалі, дзе спыняліся "варанкі", і разумелі, што і да чаго. Маму маю таксама арыштавалі, катавалі...

Як ажыў беларускі футбол

– Калі вайна скончылася, куды вы пайшлі працаваць?

– Трэба было спачатку давучыцца ў Інстытуце фізкультуры. Больш за 300 студэнтаў пайшлі на фронт, вярнуліся толькі 18. Нас, студэнтаў-франтавікоў, пасялілі ў бараку, які стаяў на месцы сучаснай плошчы Якуба Коласа. Памятаю, да нас кожны вечар прыходзіла Алена Мазаник, якая падарвала Вільгельма Кубэ. Яна выпіць любіла, а ў нас гарэлка заўсёды была...

Пасля інстытута мяне накіравалі начальнікам аддзела кадраў рэспубліканскага спорткамітэта, але мне гэта было зусім не патрэбна. Я ў гэтай справе нічога не разумеў і, шчыра кажучы, не працаваў. А старшынёй спорткамітэта тады быў Савельеў. Неяк зайшоў, паглядзеў і кажа: "Бачу, што гэта не тваё". Адказваю: "Праўда ваша, мне б практычную работу..." І мяне перавялі на кафедру гімнастыкі ў Інстытут фізкультуры. Так амаль 70 гадоў там і працую. І, акрамя таго, зараз яшчэ і трэніру футбалістаў.

– Кажуць, што не без вашай дапамогі футбольнае мінскае "Дынама" ў 1982 годзе заваявала золата чэмпіянату Саюза.

– Увогуле, з футбалістамі я пачаў працаваць у 1962 годзе, хоць да гэтага ніякага дачынення да футбола не меў і нават балельшчыкам не быў. У 62-м годзе каманда "Беларусь" знаходзілася ў падвале турнірнай табліцы, галоўным трэнерам там быў Сан Саныч Сявідаў. А я ў гэты час трэніраваў зборную Беларусі па акрабатыцы. На базе ў Стайках мы працавалі разам з футбалістамі. І вось з Сявідавым сустракаемся неяк у парылцы. Ён стаў мне скардзіцца на дрэнную гульню каманды. Я яму ў лоб: "А як яшчэ гэтыя інваліды могуць гуляць?" Сан Саныч крыху пакрыўдзіўся, пачаў апраўдвацца: маўляў, мы ж працуем... "Дрэнна працуеце, – дабіваю калегу. – Футбалісты фізічна абсалютна не падрыхтаваны". Сявідаў пасля гэтага вырашыў прыйсці на маю трэніроўку. Паглядзеў і кажа: "Гэта менавіта тое, чаго не хапае нам. Дапамажыце". І я восенню 1962-га пачаў з камандай працаваць тры разы на тыдзень. А ўжо ў наступным сезоне "Беларусь" заваявала бронзавыя медалі чэмпіянату СССР. За мяне ўчапіліся, каб і надалей працаваў, але часу ўжо проста не хапала – запрасілі ў зборную Саюза па гімнастыцы. Каманду я пакінуў. А вось калі Эдуард Малафееў узначаліў мінскае "Дынама", ён успомніў, як я трэніраваў яго, калі ён яшчэ выступаў за "Беларусь". І таксама прапанаваў папрацаваць з камандай. У 1979 годзе я прапанову прыняў, а праз тры гады "Дынама" стала чэмпіёнам.

– Каманда была "зорная"...

– Тэхнічныя хлопцы, нічога не скажаш. Хоць маю методыку спачатку прынялі ў штыкі. Пералом наступіў, калі каманда адправілася ў госці да кіеўскага "Дынама", "Кайрата" з Алма-Аты і ташкенцкага "Пахтакора". Напярэдадні "Пахтакор" у Ташкенце з буйным лікам перамог ленінградскі "Зеніт". Галоўны трэнер "Зенита" Паша Садырын затым мне распавядаў: "Там спякота – пад 50 градусаў. Дзесяць хвілін хлопцы пабегалі, а затым ногі як драўляныя сталі". Пытаюся: "Вы размінку праводзілі?" – "Якая размінка пад такім сонцам?!" Я пасядзеў, падумаў і вырашыў, што трэба зрабіць. Эксперымент ставіў на дублёрах "Дынама", мы вырашылі правесці заняткі ў Ташкенце перад матчам, нягледзячы на спякоту. Усё – хлопцы ажылі! І "дубль" выйграў у "Пахтакора", і асноўная каманда. І іграні ў мяне паверылі.

– Што вы яшчэ прапаноўвалі футбалістам?

– Я дабіўся, каб перад гульнёй раніцай праводзілася трэніроўка, хоць Малафееў напачатку быў супраць. Потым я адмяніў зарадку. Зрабіў, каб трэніроўка была не 1 гадзіну 15 хвілін, а дзве гадзіны. Размінку пачыналі не за 30 хвілін да матча, а за паўтары гадзіны. А колькі балельшчыкаў збіралася на стадыён паглядзець! Я ўпэўнены, што перамогі прыходзілі да каманды яшчэ да пачатку гульні.

Пракапенка: "Калі не буду піць, то не буду і галы забіваць"

– Ігрок таго зорнага складу Юрый Пудышаў распавядаў мне, як Міхаіл Ільіч Цэйцін за руку вадзіў Аляксандра Пракапенку здаваць экзамен у Інстытут фізкультуры, а той усё роўна ўцякаў у рэстаран гасцініцы "Мінск"...

– Не толькі на экзамены я вадзіў Сашу, але і ўтрымліваў, каб ён не піў. Памятаю, трэба было рыхтавацца да нейкай гульні з венграмі, я забраў Пракапенку з дома (а мы былі суседзямі), пасадзіў да сябе ў машыну. Едзем у Стайкі. Праязджаем міма басейна на Партызанскім праспекце, Саша мне кажа: "Міхал Ільіч, жонка Наташа прасіла пасылку перадаць у рэгістратуру басейна, спыніцеся на хвіліну". Спыніўся – і больш у той дзень Пракапенку я не бачыў. Ой, як з ім было складана! Ён усё разумеў, згаджаўся, але рабіў па-свойму.

АСАБІСТАЯ СПРАВА

Міхаіл Ільіч ЦЭЙЦІН *нарадзіўся 9 ліпеня 1920 г. у Горках Магілёўскай вобласці.*

У шасцігадовым узросце патрапіў у бадзяжную цыркавую групу, аднак з-за траўмы пазваночніка цыркавая кар'ера не ўдалася. Быў чэмпіёнам СССР сярод юнакоў па спартыўнай гімнастыцы.

З 1946 года Міхаіл Ільіч выкладае ва Універсітэце (раней – Інстытуце) фізкультуры. Падрыхтаваў каля 100 майстроў спорту, напісаў больш за 60 метадычных дапаможнікаў, сярод якіх і методыка ўмацавання вестыбулярнага апарата для касманаўтаў.

...Дамаўляемся аб сустрэчы на кватэры Міхаіла Ільіча. Той вяртаецца дадому з Універсітэта фізкультуры, дзе выкладае ўжо амаль 70 гадоў. Вось гэта пастаянства!

– Як яму ўдавалася сумяшчаць алкаголь, вялікія фізічныя нагрузкі і бліскучую гульню на полі?

– Ён мне казаў так: "Калі не буду піць, то не буду і галы забіваць". Але што і казаць – нагрузка на арганізм ішла вялізная. Выратоўвала тое, што Пракапенка быў талентам ад Бога, іграком з інтуіцыяй. Ён за чатыры хады ведаў, дзе будзе мяч. Такая ж багатая трэнерская інтуіцыя і ў Эдуарда Малафеева. Я настойваў на тым, каб каманда праводзіла аднаразовую трэніроўку, а не двухразовыя, але Малафееў мне на гэта адказаў так: "Па вялікім рахунку я не супраць аднаразовай, але двухразовыя мне патрэбны, каб вечарам упэўніцца, што футбалісты цвярозыя".

"Прыслухоўваюся толькі да свайго арганізма"

– З кім яшчэ вы працавалі, акрамя футбалістаў?

– Быў нейкі час кансультантам у зборнай Саюза па конным спорце, правёў некалькі заняткаў з жаночай валейбольнай камандай. Прапаноў было шмат – як раней, так і зараз. Вось Федэрацыя хакея просіць папрацаваць з хакеістамі.

– А з-за мяжы былі прапановы?

– Гады тры таму прыехалі да мяне на трэніроўку ва ўніверсітэцкую залу спецыялісты з бельгійскага футбольнага "Андэрлехта". Здымалі на відэа, ім неверагодна спадабалася тое, што ўбачылі, сказалі: "Еўропа толькі падыходзіць да гэтага". Пасля тэлефанавалі з Бельгіі, прапаноўвалі пераехаць да іх на працу. Я адмовіўся. Моўны бар'ер, нязвыклая абстаноўка – гэта не па мне. А бельгійцы, дарэчы, на падставе тых дыскаў, што знялі, зараз праводзяць міжнародныя семінары.

– Напэўна, былі б багатым чалавекам, калі б пагадзіліся на замежныя прапановы...

– Я ведаю, бо сумы прапаноўваліся канкрэтныя. У Штаты запрашаў прэзідэнт сусветна вядомай фірмы, якая робіць гімнастычныя снарады. Абяцаў вялікі заробак, дом, сям'ю перавезці і забяспечыць усім неабходным. "Не, – адказаў, – не змагу я там жыць". Я і на самай справе настолькі прывязаны да Беларусі... Памятаю, ва Уфе ляжаў у шпіталі, і неяк раніцай па радыё чыталі беларускія вершы. Я так расчуліўся...

– Магчыма, вы знаёмы з кімсьці з беларускіх пісьменнікаў ці паэтаў?

– З Піменам Панчанкам быў знаёмы, з Васілём Быкавым неяк перасякаліся... Чытаў апавяданні Быкава, спадабалася, як ён пісаў пра вайну. Пісаў горкую, але праўду.

– Міхаіл Ільіч, як вы пачуваеце сябе ў 95 гадоў?

– Выдатна, мяне падтрымліваюць станоўчыя стрэсы. Напрыклад, вучань нешта выйграў – гэта ўжо дае дадатковыя сілы. Праўда, апошнім часам стала турбаваць нага, таму, напрыклад, сальта ўжо не магу зрабіць, як тры гады таму. А вось стойка на руках для мяне – не праблема і зараз.

– Ранішнюю зарадку робіце?

– Навошта яна мне? Я і так шмат рухаюся.

– Можа быць, дыету захоўваеце?

– Перастаньце! Мне за ўсё жыццё столькі розных рэкамендацый давалі, што галава можа кругам пайсці. То сала можна есці, то нельга. То каву забароняць, то яйкі... Я ні да кога не прыслухоўваюся, акрамя свайго арганізма.

– А сто грамаў можаце сабе дазволіць?

– Чаму б і не? І цыгарэты палю да гэтага часу, хоць ужо і ў меншай колькасці – усяго па 5–6 цыгарэт на дзень. Ведаеце, для мяне не праблема кінуць паліць, але баюся. Усё ж такі палю ўжо 80 гадоў.

– Ужо думаеце, як будзеце адзначаць стогадовы юбілей?

– Ды, напэўна, адзначым гэтак жа, як і 95-гадовы. Шматлікія віншаванні – гэта ацэнка маёй працы. Значыцца, недарэмна жыў і працаваў...

Алесь СІВЫ.

Фота аўтара.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Ці аб'яднаюць гандбольныя чэмпіянаты Беларусі і Расіі?

Галоўны трэнер мінскага СКА Спартак Пятровіч Міранові́ч кажа, што "ідэя добрая, але пакуль што ўсё на ўзроўні чутак".

Першы віцэ-прэзідэнт Федэрацыі гандбола Расіі **Андрэй Лаўроў** заявіў, што чэмпіянаты Беларусі і Расіі могуць аб'яднаць, пачынаючы з сезона 2016/17. Маўляў, такі турнір можа з'явіцца на базе праекта Інтэрнацыянальнай гандбольнай лігі, у заснавальніках якой – Беларусь, Украіна, Расія, Арменія і Казахстан.

"Зразумела, што з Украінай мы не зможам сёння рэалізаваць гэты праект, – сказаў Андрэй Лаўроў. – *Пачнём з аб'яднання двух турніраў, а далей паглядзім. Калі мы пачнём перамовы, то на ўзгадненне ўсіх пытанняў можа спатрэбіцца каля года. Галоўнае – знайсці прымальную формулу правядзення аб'яднанага першынства".*

– Днямі ў Мінск прыязджаў старшыня Федэрацыі гандбола Расіі Сяргей Шышкароў, – распавёў "Народнай Волі" галоўны трэнер сталічнага СКА **Спартак МІРАНОВІЧ.** – Падчас сустрэчы з ім, натуральна, ішла гаворка і пра ідэю аб'яднання двух чэмпіянатаў, але ўсё адбывалася на ўзроўні слоў і чутак. Ніякіх афіцыйных заяў і прапаноў з гэтай нагоды не прагучала.

– А як вы ставіцеся да такой ініцыятывы?

– Нам, безумоўна, даўно пара да нечага далучацца, бо беларускі гандбол проста пакутуе ад недахопу добрых гульняў. Як кажуць, варымся ў сваім саку. Матчы іншага ўзроўню толькі дапамагаюць расці спартсменам. Калі няма з кім гуляць, то што добрага з гэтага атрымаецца?

– Верыце, што ідэю аб'яднання чэмпіянатаў удасца рэалізаваць?

– Пакуль я веру, што такое жаданне ёсць і ў расійскага, і ў беларускага бакоў. Але ж тут шмат розных нюансаў. Напрыклад, у беларускіх клубаў павінен быць зусім іншы фінансавы стан. Адна справа ў Брэст з'ездзіць на сваім аўтобусе, і зусім іншая – паляцець на гульні ў Чалябінск, Астрахань ці Краснадар. На гэта ніякіх грошай не хопіць. Таму пакуль што афіцыйна абмяркоўваць няма чаго...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

СПОРТ

Капітан зборнай Беларусі па футболе перабраўся ў клуб да Віктара Ганчарэнкі

Цэнтральны абаронца футбольнай зборнай Беларусі Аляксандр Мартыновіч, які выходзіў з капітанскай павязкай у папярэдніх матчах з Іспаніяй, Расіяй і Македоніяй, перабраўся з «Краснодара» ў екацярынбургскі «Урал», галоўным трэнерам якога нядаўна стаў беларускі спецыяліст Віктар Ганчарэнка.

«Урал» арандаваў Мартыновіча ў «Краснодара» тэрмінам на адзін год, паведамляе афіцыйны сайт екацярынбургскай каманды.

Ініцыятарам запрашэння Мартыновіча ва «Урал» стаў былы трэнер БАТЭ Віктар Ганчарэнка, які нядаўна ўзначаліў каманду.

Да пераходу ў чэмпіянат Расіі Аляксандр Мартыновіч выступаў за РГУОР-Дынама (Мінск) у трэцім дывізіёне чэмпіянату Беларусі, дзе пачаў кар'еру ў няпоўныя 16 гадоў. У мінскім «Дынама» дэбютаваў у 2006 годзе, а з 2007-га стаў футбалістам асноўнага складу. Усяго ў складзе мінскага «Дынама» ў чэмпіянаце Беларусі Мартыновіч правёў 97 матчаў і забіў тры мячы, двойчы (2008, 2009) станавіўся сярэбраным прызёрам чэмпіянату краіны.

У нацыянальнай зборнай Беларусі Мартыновіч дэбютаваў 18 лістапада 2009-га ў таварыскім матчы са зборнай Чарнагорыі ў Падгорыцы.

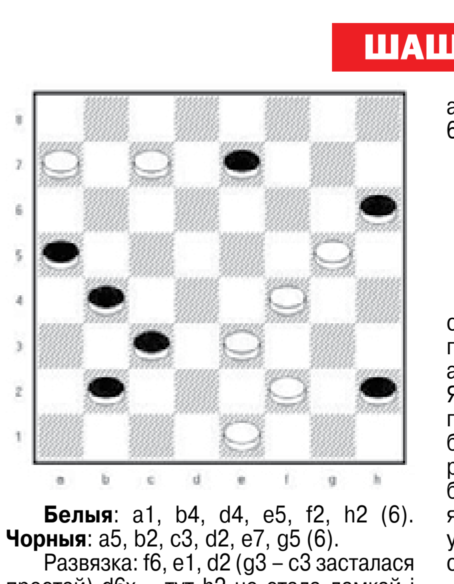
ШАШКІ

Новы раздзел

Пачаўся 18-ы чэмпіянат Рэспублікі Беларусь па шашачнай кампазіцыі-64. Яго рэгламент прадугледжвае новы раздзел "Бразільскія шашкі". У ім ідэі ажыццяўляюцца на 64-клетачных дошках, але ў адрозненне ад рускай версіі гульні – па правілах стоклетак. Напрыклад, калі шашка трапіла на апошнюю гарызанталь і можа прадоўжыць ударны ход як простая, яна па-ранейшаму застаецца ёю, дамкай, як у рускіх шашках, не становіцца. Разгледзьце вучэбныя прыклады, якія дэманструюць гэту асаблівасць:

1–3 (М.Грушэўскі). **Белыя**: a7, c7, e1, e3, f2, f4, g5 (7). **Чорныя**: a5, b2, b4, c3, e7, h2, h6 (7).

D2 (c3:e1:g3:e5 – c3 засталася простай). Далей разбярыце канструкцыю самастойна. Сваю кемлівасць вы зможаце праверыць у наступным выпуску рубрыкі.

Белыя: a1, b4, d4, e5, f2, h2 (6). **Чорныя**: a5, b2, c3, d2, e7, g5 (6).

Развязка: f6, e1, d2 (g3 – c3 засталася простай) d6x – тут h2 не стала дамкай і засталася простай.

Белыя: a1, b4, e5, f2, f6, g5, g7, h2 (8). **Чорныя**: a5, b2, c3, d2, d4, h4 (6).

1. fe7! d:d8/ h:d8 2. gh8 3. h:d4!! 4. a:e1 5. ed2 c3:g3 – c3 засталася простай 6. h2:d6x.

Клубы Шклудава і Шурпіна

Мінулы раз мы інфармавалі вас аб сімвалічных клубах Кагоцькі і Вітошкіна па кампазіцыі ў рускіх шашках, якія аналагічны клубу Фядотава ў футболе. Яны ствараюцца, калі ўдзельнікі першынстваў краіны набіраюць 100 і больш заліковых ачкоў. А той, хто гэта робіць першым, заслугоўвае, каб клуб быў названы яго імем. Сёння раскажам яшчэ аб двух клубах. Паводле вынікаў усіх 17 чэмпіянатаў краіны іх членамі сталі: **клуба Шклудава** (жанр праблем) – Пётр Шклудаў з Наваполацка (у яго актыве ўжо 361,15 ачка), мінчане І.Наўроцкі (276,875), М.Грушэўскі (228,5), Б.Іваноў (217,25) і В.Шульга (216,725), Д.Камчыцкі з Магілёва (215,675), А.Сапегін з Усполля Мсціслаўскага раёна (213,025), А.Кагоцька з Бабруйска (198,5), А.Ляхоўскі з Жодзіна (169,0), Л.Вітошкін, Гомель (148,25), П.Кажаноўскі з в.Кашэвічы Пінскага раёна (135,55), А.Перавознікаў з Рагачова (132,8), В.Грабенка (132,125) і М.Ляшкевіч з Мінска (106,575); **клуба Шурпіна** (задачы) – Аляксандр Шурпін з Клімавічаў (запісаў на свой рахунак 338,501 ачка), М.Баброўнік з Мазыра (259,375), Л.Вітошкін (180,313), К.Тарасевіч з в.Спорава Бярозаўскага раёна (178,25), У.Ганчар з в.Пружанка Салігорскага раёна (159,75), М.Зайцаў з Баранавічаў (158,188), Б.Іваноў (153,75) і В.Самарын з Барысава (131,25).

Рэйтынг-лісты падрыхтаваў архіварыус Аляксандр Кагоцька.

Праверце рашэнні

"Мемарыяльны турнір" (І.Цярэшка–А.Плакхін): 3. bc3 dc5 4. d:b6 gf4 5. g:e5 f:b2x.

Мікалай ГЛАДКІ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела: (017) 3286609
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

9 772071 964000 15050

Падпісныя індэксы: 63222 – для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 29.06.2015 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25420 экз. Заказ №2233.